

Táza postala
pártól is num.
No. 244716/929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str. Baron L. Pop

18. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Előre 110, félévre 320, évi 600. Külföldre: Havonta négyedévre 6, félévre 12, évi 20 dollár. — Hirdetések díjszerint. — Az „UJ KELET” a transzilvániai és baráti zsidók egyetlen napilapja. Cikkjeink utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszekesítő: Dr. Marton Ernő. R.E.

Ara 5 lej

dator responsabil-Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc. Administrator delegat si grant responsabil-Felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunii pe periodice No. 43. Dos. 889. 1933. Tribunalul Cluj, Secția III.

Vasárnap, április 23.
1939—5699. Ijar 4.
XXII. évfolyam, 91. szám.

Grigore Gafencu

Annak az utnak, amelyet Grigore Gafencu Románia képvisletében tesz most Európában, megkülönböztetett jelentőségű tulajdonát az egész politikai világ. Ami nagyon is érthető, ha figyelembe vesszük a jelenlegi nemzetközi helyzetet, valamint azt a nyugtalanságot, amely Európát az utóbbi időben urálta.

Az a szerep, amelyet Romániának a többi államok mellett a béke érdekében kell betöltenie, rendkívül nagy fontossággal bír.

Grigore Gafencu látogatása során kihangsúlyozást nyer az együttműködés vágya, a barátság szelleme, amely Romániát minden állammal szemben vezérli.

A Románia és Németország között létrejött gazdasági egyezmény megkötése után, ez az együttműködés egyre jobban megerősíti azt a konstruktív békepolitikát, amely Romániát áthatja.

A mai politika lényegesen különbözik a múlt politikájától. Ma az államok közötti kapcsolatokat már nem lehet ügyes diplomáciai manőverekre alapítani. Ma a felelős államférfiak, akik a népek akaratából tartják kezükben a népek sorsát, a baráti kapcsolatokról csak úgy tárgyalhatnak s azokra csak úgy építhetnek, ha reális, őszinte és becsületes politikát folytatnak.

Ezért a közvetítők révén történő tárgyalásoknak már nincs olyan értékük, mint a régi időkben. A legjobb s a legbiztosabb eredményekre a népek hivatott képviselői közötti személyes találkozások vezetnek.

Grigore Gafencu egyaránt lojális és méltóságos Románia szavát viszi Európa fővárosaiba, Románia képvisletében ismerteti az ország állásfoglalását mindazon kérdésekre, amelyekkel kapcsolatban a nemzetközi életet foglalkoztatják. Grigore Gafencu olyan országot képvisel, amely az összes többi állammal együttműködhet a béke és szelvényes megismerése érdekében, de nem kíván résztvenni azokban az ideológiai vitákban, amelyek távol állanak érdekeitől.

Románia a normalizálás, a megbékélés, valamint azon jogok tisztelgetésének tartásának politikájára törekszik, amelyeket évszázados küzdelmek szentesítettek a nemzeti érdekekben.

Kairó és Washington között

Nem lehet tudni, miről tárgyalt Kairóban Weizmann Chaim az egyiptomi államférfiakkal.

Amikor véget ért a londoni Palesztina-konferencia, egyes delegátusok azt mondták, hogy az előrelátható kudarc mellett mégis volt valami eredménye a tárgyalásoknak: „Közlebb jutottunk az arab államokhoz.”

Ez a „közlebbjutás” kizárólag szubjektív valami volt, mert „tárgyi” közlekedés nem jött létre: a zsidó delegáció egyöntetűen kártartott elutasító álláspontja mellett, ami a kormány javaslatát illette, míg az arab államok képviselői — ha nem is teljes egyetértéssel, de formailag — azonosították magukat a palesztinai arab delegáció intranzigenciájával.

Ezzel szemben köztudomású, hogy a tárgyalások során barátságos légkör alakult ki a zsidó vezetők és az arab államok képviselői között. Annyira, hogy Ali Mahér pasa — amint ez utólag kiderült — meghívta Weizmann Kairóba. Ennek a diszkrét meghívásnak tett eleget a Cionista Világszervezet elnöke, amidőn Egyiptom fővárosában járt és Jamalud miniszterelnököt is felkereste.

Hogy ennek a találkozásnak gyakorlati politikai tartalma is volt, vagy pedig diplomáciai-udvariassági jellege volt csupán, amit zsidó és egyiptomi részről egyaránt kívánatosnak tartottak, a napirendben lévő kérdésektől függetlenül, egy távolabbi jövő érdekében, — erre a kérdésre aligha fogunk választ kapni a közeljövőben.

Mindenesetre az a bejelentés, amit Weizmann éppen Kairóban tett, nevezetesen, hogy Roosevelt elnök személyes meghívására Washingtonba utazik, — nagy önbizalomról tanúskodik. Weizmann ezzel tudtul adta az

Megkezdődött a velencei olasz-jugoszláv értekezlet

Ciano kijelentette, hogy a találkozótól nem kell rendkívüli eseményt várni és nem fognak aláírni egyezményt

A francia sajtó óva inti Jugoszláviát a szoros tengelypolitikától

Cluj, április 22. A nemzetközi politikai világ érdeklődése Velence felé fordult, ahol ma értekezletre ültek össze a jugoszláv és olasz külügyminiszterek. Czinczár Markovics jugoszláv külügyminiszter Velence felé utaztatásban a vonaton nyilatkozott a Stefani munkatársa előtt. Kijelentette többek között, nagy örömmel szolgál, hogy Cianoval közvetlen összeköttetésbe léphet. Leszögezte azt is, hogy a megbeszélések a két ország között fennálló szoros baráti kapcsolat szellemében fognak lefolyni, amelyeknek során a két országot érdeklő kérdéseket tárgyalják meg. A jugoszláv külügyminiszter ezután régi olaszországi emlékeit eleventette fel, majd elismeréssel nyilatkozott Olaszország fejlődéséről.

Velence, április 22. A Santa Lucia pályaudvar szombatoln olasz és jugoszláv loalkal diszitették fel. Délután két órakor futott be a pályaudvarra a Czinczár Markovics jugoszláv külügyminiszter hozó vonat. A külügyminisztert velencei utjára a belgrádi olasz követ, a római jugoszláv követ, vala-

mint számos magasrangú főtisztviselő kíséerte el.

A pályaudvaron Ciano fogadta a jugoszláv külügyminisztert, aki megérkezése után gondola-sétát tett. Az első politikai megbeszélésre délután félőtkor került sor.

A Rezonico palotában estélyt adott Ciano Czinczár Markovics jugoszláv külügyminiszter tiszteletére, majd a Canale Granden káprázatos kivilágítású ünnepséget rendeztek.

Ciano nyilatkozata a velencei tárgyalásokról

Velence, április 22. Ciano olasz külügyminiszter Velencebe érkezése után nyilatkozott az újságíróknak. Többek között kijelentette, hogy az olasz-jugoszláv találkozástól nem szabad rendkívüli eseményt várni, majd hangsúlyozta, hogy a velencei találkozás ideje alatt egyezményt nem írnak alá. Végül leszögezte, hogy a velencei megbeszéléseket az új jugoszláv kormány beiktatása és az albán események teszik szükségessé.

Mit kíván Berlin Markovics jugoszláv külügyminisztertől

Párizs, április 22. (Rador). A francia lapok felhívják olvasóik figyelmét arra a diplomáciai harcra, amely főleg Kelet-Európában folyik Párizs és London, másrészt pedig Berlin és Róma között. A Jour berlini tudósítója szerint Markovics jugoszláv külügyminiszternek szilárd magatartást kell tanúsítania Berlinben, mert nagyon sokat fognak kérni országától. A lap szerint Berlin formális kötelezettséget kíván Jugoszláviától, hogy nem csatlakozik a brit védelmi rendszerhez és senleges marad német-lengyel viszály esetén. Nincs kizárva, hogy Markovics a jövő hónapban ellátogat Párizsba és Londonba is.

A Figaróban d'Ormesson írja, hogy a jelenlegi megpróbáltatások az egyes országokra még súlyosabban nehezednek, mint Franciaországra. Így például 1,600.000 ember mozgósítása egy olyan országban, mint Olaszország, három egymástutáni hadjárat után, gyorsan romlásra vezethet. Ne panaszkodjunk tehát — fejezi be a lap —, mert a jelenlegi helyzet, ha kellemetlen is, irigylésreméltónak tűnik, ha másokéval hasonlítjuk össze.

Az Oeuve ugy tudja, hogy az angolok fel-fogása szerint nehezen lehetne a kisállamoktól elvárni, hogy nyiltan Németország, Olaszország és Magyarország ellen nyilatkozzanak,

mitután ezen államokkal közös határaik vannak és így ki volnának téve egyes invázió lehetőségének. London tehát megfellelőbbnek tartja, hogy angol-francia-ország hármas egyezményt kössenek s annak keretében illesszék be a Franciaország és Anglia által kötött kétoldalú egyezségeket és egyoldalú garanciákat.

A német távirati iroda belgrádi jelentése szerint jugoszláv körökben alaptalanoknak minősítik azokat a híreket, amelyek szerint a jugoszláv kormány a tengelyhatalmak küszöbönálló fenyegetésétől tart. Jugoszlávia az utóbbi években békepolitikát követett összes szomszédaival. Most a horvát kérdés foglalkoztatja, amit egyes hatalmak saját önző céljaikra szeretnének kihasználni. A tengelyhatalmaknak — hangoztatják illetékes jugoszláv körökben — a legnagyobb érdekük, hogy fenttartsák Jugoszlávia egységét.

A jugoszláv miniszterelnök a horvátokkal tárgyal

Belgrád, április 22. Zvetkovics jugoszláv miniszterelnök Zágrábba utazott, ahol a báni palotában szombaton délelőtt féltíz órától tizenegyig tartó megbeszélést folytatott Macekkel, a horvát parasztpárt vezérével. A tanácskozásokat délután öt órakor folytatták.

és személyes kontaktus a Jewish Agency és az arab államok között. Az a közvetlen kapcsolat, amelyet oly sokan hiányoltak eddig a cionista diplomáciából és amelynek hiánya bizonyosan nem a cionista vezetőkön, de talán nem is arab államok vezetőin múlott.

Ha valaha majd időszerűvé válik a zsidó-arab megölyezés és békekötés, — bizonyos, hogy azon a hidon fog az létrejönni, amely a zsidó nép vezetői és a külföldi arab tényezők között épül.

De amíg elkészül ez a hid, felülkerekedik a jobb belátás és realisabb politika szelleme, — a jisivnak és a cionista mozgalomnak döntő küzdelmet kell még megvívnia. Ennek a küzdelemre bizakodó hittel készül a jisiv.

Madame Tabouis, a diplomaták réme

Talán nincs még egy újságíró, akinek nevét a legkülönbözőbb országokban most annyit emlegetnek, mint Geneviève Tabouis-ét. Amivel távolról sem akarjuk azt mondani, hogy mindig hizelgően beszélnek róla. A neve mellé a leggyakrabban ezt a jelzót biggyeszítik: Az Oeuve rendszerint jól informált külpolitikusa. Ez a mondat már valósággal beidegződött az olvasónál. Viszont előfordult már az is, hogy Mme. Tabouist idegen országok parlamentjeiben — ha másképpen nem, közbeszóások formájában — ócsárolták, hisztériás találgatásnak minősítették cikkeit, sőt akadtak olyan mérges politikuskok, akik arra céloz-gattak, hogy Mme. Tabouis még azzal a kornal tartja a rokonságot, amikor az írői penna nem acélból, hanem — libatollból készült.

Nehéz lenne ezt a vitát eldönteni. Tény, hogy Mme. Tabouis rettenetes és rettenthetetlen indiszkréciójával már sokszor felbőszítette nemcsak a külföldi államférfiakat, de saját hazájának felelős minisztereit is: tény, hogy ő a nyugati értelemben vett szabad újságíró, aki mindenekelőtt mesterségével törődik és a helytállónak gondolt információit megírja, „lesz, ami lesz” kiáltással, végül pedig tény az is, hogy ezekhez az információkhoz tartozott például az Abessziniával kapcsolatos diplomáciai krízis tetőfokán az akkor még gondosan titkolt Hoare-Laval-terv kipattanása és az első híradások, 1935 végén és 1936 év elején, a rajnai demilitarizált övezetbe való német katonai bevonulás bizonyos előkészületeinek jeleiről, aminek a világ akkor még kevés hittelt adott, ezzel elősegítvén a Führer egyik legnagyobb elhatározásának sikerét. S azt sem lehet tagadni, hogy Mme. Tabouis volt talán az egyetlen újságíró, aki pontos dátummal megjövendölte Csehország állami megsemmisülésének napját. Lehet-e csodálni ezek után, hogy ez a külpolitikai Mme. Sans Gêne érdeklül az embereket és akár elhiszik, hogy mit ír, akár nem, a világ minden nagyobb napilapjának szerkesztőségében olvassák.

Bár az utóbbiakat mi legalább oly gyakran nem hisszük, mint hiszzük, Geneviève Tabouist egyszer mégis csak be kell mutatni. Valaha azt képzeltük róla — persze, mielőtt még láttuk volna — hogy fiatal, szép asszony. Ez jellemzően hazai naivitás volt. Franciaországban a fiatalok a legkevésbé sem tartoznak hozzá egy nő társasági vonzóerejéhez, a szépségről pedig szintén bonyolultabban gondolkoznak, mint mi. Buffon mondását variálva, azt állíthatnánk, hogy a franciák szemében a szépség — a stílus és hogy szép az, aki egyéniség, tehát meg van a saját stílusa.

Mme. Tabouis arcán a szellemesség és a malícia uralkodik. Háromszögletű, hosszukás konturjaival: magas homlok, kemény, hegyes áll, vékony szemöldökével, kissé besüppedt, de éber tekintetű szemével egy emberismerő, világlátott, hiu, ambiciózus, a csipősség és a charme között váltakozó, nagyon okos asszonyarc ez. Mme. Tabouist leánynevén Geneviève Le Guesne-nek hívták, elődei között és családjában sok volt a művész és sok volt a diplomata. Közönböben ennek a kettőnek egybekapcsolása is francia tradíció. Nagybátyja Jules Cambon volt, Franciaország híres berlini nagykövete, aki a világháború kitöréséig élt a német fővárosban. Az ő házában gyakran töltött hosszabb időt a fiatal Geneviève és első nagy politikai és diplomáciai benyomásait még itten kapta.

Ma is hat unokafivére és közeli rokona a francia diplomáciai szolgálatban és ez

vetette vényen ásokat

szehangolják ségét

kat többségben el-
következő módosi-
tak, köztük a 29.
amely szerint a
utatisása a Ma-
olt területek szá-
éseket fog életbe
dosítások elvetésé-
áza ellentmondás-
szabályozó
selőház és a felső-
gyűttes ülést tart
összeegyeztetésére.
üléséről jelentést
külön-külön tár-
st külön-külön tár-
vaslatait, akkor
ülést tartanak s
nem lehet kiegyen-
elfogadott szöve-
shirdetés végett a
sház együttes bi-
való tekintettel a
ó csütörtökre ha-

egyik magyarázata annak, hogy Mme. Tabouis könnyen érintkezésbe kerülhet olyan vezető politikussal, akik egyébként nem tulságosan szívesen fogadják „újságírókat”. Geneviève Tabouis kora fiatalágától kezdve ismerte a francia közélet főszereplőit; házuknál tábornokok, miniszterek, követek és szenátorok ültek a fehér asztal, a nyelvet oldó francia borok mellett. Könnyű volt tehát beavatottnak lennie és annak maradnia.

Csak 1921-ben kezdett el újságcikkeket írni. Akkoriban nagyon érdekelte a Népszövetség, amelynek első ülésein részt vett és ezekről készült a kezdő újságíró tudósításai. Azóta egyetlen nemzetközi konferenciáról, fontosabb államférfi-tanácskozásról sem hiányzott Mme. Tabouis alakja.

„Az Oeuvre rendszerint jól informált külpolitikai cikkírója” azonban minden újságírói ügyessége ellenére sem elég kombinatív képességgel ahhoz, hogy egy-egy cikkének következményeit előre felmérje. Így például, éppen francia szempontból, káros és ártalmas volt, hogy a Hoare-Laval-tervet idő előtt kipattantotta. Mme. Tabouis önvalomásában maga igen érdekesen számolt be ennek a nagy „leleplező” cikknek létrejöttéről és a nyomában kerekedett viharokról. Először is olyan alaposan tanulmányozta Abesszini földrajzi, gazdasági és egyéb viszonyait, amíg ezekről a kérdésekről aránylag sokat tudott. A véletlen úgy rendezte, hogy 1935 decemberében egy előkelő diplomáciai villásreggeli Mme. Tabouis éppen annak az urnak volt asztal-szomszédja, aki ebben a kérdésben a legjobb szakértőnek számított és akit megbiztak azzal, hogy a Hoare-Laval-terv technikai részleteit kidolgozza. Mme. Tabouis tehát mint vadász ült nem is méla, de éber lebben és mindenféleképp „csacsogott”, így az olasz-abesszini válságról is. Amikor szomszédja éppen egy csirkeszárnyal volt elfoglalva és annak anatómiai szétválasztására fordította minden figyelmét, az újságíró nő változatlan társasági, kissé unott tónusban megkérdezte tőle:

— Gondolja, hogy az olaszoknak egészen a 38. hosszúsági fokig adnak területet?
— Nem — felelte a szakértő, emelülve a csirke élvezetébe — azt hiszem, csak 39. hosszúságig.

Ez a magafeledkezett mondat az egész Laval-terv kulcsát Mme. Tabouis kezébe adta.

Laval azonban gyanakodott.
— Vigyáznunk kell Tabouisra. Veszedelemes — mondotta egyik minisztertársának. Azon az éjszakán, amikor a leleplező cikket a nyomdában már szedték, leküldte az altisztet a Bourse (a párizsi tőzsde) sarkára, ahol legkorábban kerülnek a reggeli lapok első példányai eladásra. Kézzel a Quai d'Orsay-ra, kezében lobogtatva az Oeuvre friss példányát, az eddig gondosan titkolt Hoare-Laval-terv részleteivel. Laval irtózatossá dühbe gurult és feltelefonálta az újság szerkesztőjét:

— Láttam Mme. Tabouis cikkét — kezdte — a rotációs gépekett azonnal le kell állítani, így nem mehet ki a lap.

De a szerkesztő — Franciaországban törvényt — szilárd maradt. Munkatársai bizonyos jó információk alapján írt és így jogosult a cikket közzélni.

— A rendőrséget küldöm és letartóztattam Mme. Tabouist — kiabált Laval.

— Azt megteheti, az ön dolga — felelte a szerkesztő. — De mi nyomjuk a lapot.

Igy jelent meg ez a cikk, amelynek következményei egész Európára kedvezőtlenek voltak. A felkorbácsolt és vakussággal megvert baloldali közvélemény gyávaaságának vélté az okos megegyezést; Mussolini, aki pedig el akarta fogadni a Hoare-Laval-tervet, a terv bukása után természetesen radikális álláspontot foglalt el, december 18-án Sir Samuel Hoare az angol parlament egyik legdrámaibb délutánján bejelentette és megindokolta lemondását; öt héttel később pedig visszalépésre kényszerült a Laval-kormány. Ami utána jött, mindenki tudja. Kudarcba fulladt szankciók, a Berlin-Róma tengely megszületése, Németország megerősödése, az Anschlusok sorozata...

Nem egészen biztos, hogy Mme. Tabouis pontosan így akarta.

Jellemzően írta be különben ez a híres újságíróasszony megismerkedését Mussolinival. Mme. Tabouis-t — a sors iróniájából — éppen Laval mutatta be a Ducenk, igaz, hogy még majdnem egy évvel az elmondott viharok előtt. 1935 januárjában

történt ez a Palazzo Veneziában, a francia miniszterelnök tiszteletére rendezett estélyen. Mussolini kitüntetésekkel csillogó uniformisban állt a bemutatott hölgy előtt, csipőre tett kézzel, keményen felvetett cécárfejével:

— Oho! — kiáltotta — hát maga a Geneviève Tabouis. Minden reggel csunya cikkeket írok rólam. Igen, olvasom őket. A cikkei Olaszországról unfair-ek. De szeretem a ruháját. Holdvilág színe van.

És ezzel a Duce tovább ment.
Ez a pár mondat a maga csöndes fölényével mulattatja a jófüllű olvasót. Azt képzeljük, így beszélhetett volna Napoleon Mm. Stael-lel, mielőtt — nagyon utálta.

Dehát a hasonlat mégis sántít. Mert Stael asszony legalább olyan erős politikai gondolkodó volt és a társadalmi struktúráknak sokkal mélyebb ismerője, mint Napoleon, ami egyben valódi rugója volt a császár gyűlöletének és üldözésének vele szemben; míg ellenben Mme. Tabouis csak egy szorgalmasan, sokféle és néha rosszul számoló újságíró...

Egyébként ezeknek a sikereknek titkát, helyesebben receptjét Tabouis asszony így foglalta össze:

— Azt hiszem, az asszonyoknál az odahallgatás, a figyelem művészete sokkal jobban kifejlődött, mint a férfiaknál. Ez pedig a diplomáciában igen nagy előny.

Aki egyszer megpróbálta a

VERMOUTH BRANCA
az nem ismeri többé az étvágytalanságot!

Mert a legtöbbet hallgatással tudhatunk meg.

— Más szóval úgy is mondhatnám, hogy kérdéssel és a felelet felé forduló figyelemmel. De, hogy ismerjük a helyes és célhoz vezető kérdéseket, amelyeket fel kell tennünk és hogy észrevegyük a legalkalmasabb pillanatot, amikor kérdezhetünk — ez a diplomáciai újságíró titka.

A király, aki tulajdonképpen köz-társasági elnök

A svéd demokrácia érdekes intézményei. Ahol a király mindenkit tegez

Stockholm, április 22. A szigorú tárgyilagosságból, vagy a statisztikai adatok gazdag tárházával alátámasztott alapos ismertetésből gyakran kevesebb élelemességgel csendül ki egy nép lelkesége, az országban uralkodó szokások társadalmi forrása, mint a napiélet szimptomatikus jelenségeiből. Érdekes és érdekes az utóbbiakról is foglalkozni.

A király szerepe
Az ezidőszerű uralkodó királyi családnak egyik jelentős tényezőjétől származik a tényleges helyzetet találóan, szellemességgel kidomborító közjogi jellemzés:

— Roosevelt az Egyesült Államok köztársaságának nagyhatalma királya. Gusztáv Adolf a svéd királyság reprezentatív köztársasági elnöke.

Az 1809-ben, a svéd temperamentumnak megfelelő forradalmi megmozdulás alkalmából, a királyt — IV. Gusztávot — udvariassan felszólították, hogy engedje át trónját utódjának. Ezután megalkották a még ma is érvényben lévő svéd alkotmányt. Ennek értelmében a király kormányozza ugyan az országot, de köteles tanácsadóit meghallgatni.

Néhány esztendővel ezelőtt egy nyilvános ünnepség alkalmából a város polgármestere azt a kívánságát fejezte ki a király jelenlétében, hogy soha se tévessze szem elől az alkotmányt az azt a rendelkezést, hogy az okos tanácsadót meghallgassa. Erre a király előkelő öntudatossággal odaszólt szociáldemokrata miniszterelnökének:

— Mond meg neki — a király mindenkit tegez, — hogy ne módosítsa az alkotmányt.

Az alkotmány ugyanis csak tanácsadókról és nem okos tanácsadókról rendelkezik. A végtelenül alkotmányhiú király szellemes megjegyzésével egyszerre három légyre csapott; a szónokra, miniszterelnökre és a hatáskörét szűkre szabó alkotmányra.

De azért vannak a királynak előjogai is. Minden közhivatali kérvény — még gőrcsivezetői vizsga letételének engedélyezése ügyében a hivatalhoz intézendő beadvány is — a királyhoz intézendő. A kérvény címzése így szól: „A királynak”. Más megszólítás nem alkalmazható. Persze, a sokoldalúan elfoglalt király nem olvashatja el a százezerszámra a minisztériumokhoz érkező kérvényeket. De a tradíció szokásjoga érintetlenül kell maradjon. Az alkotmány írott betűje szent és sérthetetlen. Ebben megegyeznek: a király, a jobb- és baloldali pártok.

Az alkotmány értelmében a király nem lépheti át a parlament küszöbét. Nem szabad befolyásolnia állásfoglalásukban a parlament tagjait. De őt se befolyásolhatják a képviselők. Néhány évvel ezelőtt a technikai fejlődés fanatikusai a nép politikai iskoláztatásának fejlesztése céljából azt indítványozták, hogy a parlament tanácskozásait közvetítse a rádió. A konzervatív- és parasztpártok leszavazták az indítványt azzal az indoklással, hogy a király is hallgatná a rádiót és ezzel vétene az alkotmány szelleme ellen.

Az alkotmány egyik rendelkezése szerint senkinek sincs joga bármely svéd polgár lelkiismereti szabadságát korlátozni, vagy befolyásolni. Valamennyi párt feltétlenül ügyel arra, hogy az alkotmányt ezt a biztosítékát senki meg ne sértse.

A király egy ízben kifogásolta, hogy egyik minisztere pacifista jelvényt hord. A miniszter az alkotmányt a lelkiismereti szabadságára vonatkozó rendelkezésére hivatkozott, mire a most uralkodó király bölcsen csak annyit válaszolt:

— Igazad van.

A telefon és rádió
A telefon és rádió elterjedésének mértéke a kultúra és életmód fejlettségének egyik ismertetőjele. Svédország az oltó

házaja. Stockholmban havi 6.50 korona, vidéken még ennél is kevesebb a havi telefondíj.

Dánia mellett Svédország lakossága dicsekedhet a lakosság számához arányitva a legtöbb telefonelőfizetővel.

Ország	Telefonelőfizető a lakosság közül minden
Dániában	9. lakos.
Svédországban	10. "
Angliában	16. "
Németországban	22. "
Franciaországban	27. "

A világ 100 nagy városa közül két város dicsekedhet azzal, hogy ezer lakosonként több a telefonja, mint Stockholmnak: Washington 374 és Sanfrancisco ezer lakosonként 347 telefont. Newyorkban 216, Londonban 158, Párizsban 151, Berlinben 126 telefon eszik ezer lélekre.

A telefon Svédországban valóban közszolgálati intézmény. Néhány nappal ezelőtt telefonalkalmazott keresett fel lakásomon.

Minisztériumok és a parlament külsőségei

A közigazgatás decentralizációja a kormányzat jellegzetessége. A decentralizáció a demokratikus népevelés leghatásosabb eszköze. A központi hivatalok csak irányító és ellenőrző befolyást gyakorolnak. A közigazgatás decentralizációja külsőségeiben is megnyilatkozik: a külügyminisztérium külön palotában van elhelyezve, de a többi minisztérium — valamennyi együtt — egyetlen házban, a miniszterelnökség palotájában hivataloskodik. Van hely elég, mert a központi hivatalnokok létszáma rendkívül alacsony.

De a hivatali ellenőrzés mellett a népképviselői is rendszeres ellenőrzést gyakorol. A parlament képviselőkből álló revíziós bizottságokat választ. Ezeknek joguk van bármikor bármely hivatal minden előzetes bejelentés nélkül meglátogatni, annak ügy- és pénzkezelését a leg részletebben felülvizsgálni.

A parlamentben a képviselők nem pártok szerint csoportosítva helyezkednek el, hanem kerületi csoportosítás alapján. A jobb- és baloldali meghatározás csak ideológiai megjelölés a svéd parlamentben. Kerületi érdekeket érintő ügyekben a közös párthoz tartozó képviselők gyakran egymás ellen szavaznak és az ellentétes pártok kerületi képviselői egymást támogatják.

De azért nem fordulhat elő, hogy „svéd fasizta” kerül szociáldemokrata mellé. Egy szerűen azért: mert a legáltalánosabb, titkos választójog mellett a svéd fasiztáknak eddig nem sikerült egyetlen mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatoknak még a felét sem elnyerniük.

A rendőr

A Svédországba érkező idegeneknek az első órában feltűnnek az elegáns rendőrök, a valóban „válogatott legények.” Két méternél alacsonyabb rendőrt még nem láttam. A hatalmas termétnél még feltűnőbb közmondászerű udvariasságuk, akár közlekedésrendészeti, vagy biztonsági szolgálatot teljesítenek.

Megérkezésem napján például bejelentőla-

Poloskát

legjobb módszerrel írt
Deák mérnök

Cluj, Piața Unirii 7. Telefon 17-17.

Weizman

A pa
meg
az a
szel

Newyork, ápr
Csikágóban, eze
Zsidó Nemzeti A
gos konferencián
dóság minden a
vett.

A konferenci
nek fénypontja
Jewish Agency
elnökének rádió
votból, Weizman
közvetítették az

Weizmann Cha
egész Ameriká
bek között, hogy
máris összeropp
hogy a palesztin
ujabb nagy lépés
Palesztina-konfer
kormányjavaslat

A pale

Jeruzsálem, ápr
külső országos
Avivban a pales
(MAPAJ), amely
zetével foglalkoz
gulag a Vaad Le
cooperation”, vag
váló együttműkö
foglalt állást arr
nyis hatalom aká
ban arab uralmat
palesztinai zsidós

A munkaspárt
vaslatot szavazot
hogy ebben a pill
mzgalom első k
arab uralomra ir
körülmenők kö
arab rezsimnek a

— Abban a pill
rozati javaslat.
Könyv, akár küll
ban a zsidó joga
hához köti le m
állapotha lép, am
regének és össze
rtyegét és teljes

A rezolúció ez
választások kiír
charim (palesztin
szehivását követel
bővített teljhatal
Leumit, a zsidó ne

A Mapaj konfe
hoz kiáltványt int
a következőket m
— Az építők fo
a védők folytatni
és. Zsidó bevándó
és. Az országba és
fűlmények között.

A Poale Ci
Jeruzsálem, ápr
redden ill össze J
Hitachdut cionista
palesztinai munká
különböző országo
elői vesznek rész
én ugyancsak a c
helyzete és az ebb
ek. Az Ichud-kon
ég szerint hasonl
ozni, mint a tela

A Poale Ci
Jeruzsálem, ápr
redden ill össze J
Hitachdut cionista
palesztinai munká
különböző országo
elői vesznek rész
én ugyancsak a c
helyzete és az ebb
ek. Az Ichud-kon
ég szerint hasonl
ozni, mint a tela

A Poale Ci

Jeruzsálem, ápr
redden ill össze J
Hitachdut cionista
palesztinai munká
különböző országo
elői vesznek rész
én ugyancsak a c
helyzete és az ebb
ek. Az Ichud-kon
ég szerint hasonl
ozni, mint a tela

A Poale Ci

Jeruzsálem, ápr
redden ill össze J
Hitachdut cionista
palesztinai munká
különböző országo
elői vesznek rész
én ugyancsak a c
helyzete és az ebb
ek. Az Ichud-kon
ég szerint hasonl
ozni, mint a tela

A Poale Ci

Jeruzsálem, ápr
redden ill össze J
Hitachdut cionista
palesztinai munká
különböző országo
elői vesznek rész
én ugyancsak a c
helyzete és az ebb
ek. Az Ichud-kon
ég szerint hasonl
ozni, mint a tela

A Poale Ci

Jeruzsálem, ápr
redden ill össze J
Hitachdut cionista
palesztinai munká
különböző országo
elői vesznek rész
én ugyancsak a c
helyzete és az ebb
ek. Az Ichud-kon
ég szerint hasonl
ozni, mint a tela

Weizmann rádiószózata az amerikai zsidósághoz

A palesztinai zsidó munkásság is meghirdeti a „Non Cooperation“-t az angol közigazgatással szemben

A Jewish Agency a hágai döntőbíróshoz fordul a zsidó bevándorlás ügyében

Newyork, április 22. Vasárnap zajlott le Csikágóban, ezer delegátus részvételével a Zsidó Nemzeti Alap (KKL) rendkívüli országos konferenciája, amelyen az amerikai zsidóság minden számottevő tényezője részt vett.

A konferencia ünnepélyes megnyitó ülésének fénypontja dr. Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnökének rádióbeszéde volt, amelyet Recho-votból, Weizmann palesztinai rezidenciájából közvetítettek az összes amerikai leadók.

Weizmann Chaim rádióbeszédében, amelyet egész Amerika hallgatott, kijelentette többek között, hogy a palesztinai arab terror máris összeroppant, hangsúlyozta továbbá, hogy a palesztinai jisiv az utóbbi időben is újabb nagy lépéseket tett előre. A londoni Palesztina-konferencián elhangzott angol kormányjavaslatok elvetésében egységes volt

az egész zsidóság. Weizmann hangsúlyozta, hogy a zsidó népek saját öfenntartása érdekében kötelessége ma megerősíteni minden erejével és minden rendelkezésére álló eszközzel a palesztinai jisiv pozíciót. A maga részéről — mondotta befejezésül Weizmann — teljes bizakodással néz a jövőbe, hogyha „az amerikai zsidók továbbra is velünk lesznek gondolatban és tettben“.

Rabbi Solomon Goldmann, az amerikai cionista szervezet elnöke felhívást intézett az Egyesült Államok zsidóságához, hogy hozza meg a legmesszebbmenő áldozatot a palesztinai jisiv megerősítésére.

A konferencia elhatározta, hogy Ussiskinnek, a Zsidó Nemzeti Alap elnökének 75.ik születésnapja alkalmából 75.000 dollárt bocsát az agg cionista harcoss rendelkezésére, hogy telkeket vásároljon meg a zsidó nép számára Jeruzsálem óvárosában.

A palesztinai munkáspárt nagyjelentőségű állásfoglalása

Jeruzsálem, április 22. Április 17-én rendkívüli országos konferenciát tartott Tel-Avivban a palesztinai zsidó munkáspárt (MAPAJ), amely a cionizmus politikai helyzetével foglalkozott. A konferencia egyhangúlag a Vaad Leumi által kimondott „Non cooperation“, vagyis az angol hatóságokkal való együttműködés megtagadása mellett foglalt állást arra az esetre, ha a mandátus hatalom akár nyílt, akár burkolt formában arab uralmat akarnak rákényszeríteni a palesztinai zsidóságra.

A munkáspárt konferenciája határozati javaslatot szavazott meg, amelyben kijelenti, hogy ebben a pillanatban a jisiv és a cionista mozgalom első kötelessége meghusítani az arab uralomra irányuló tervek és minden körülmények között megakadályozni egy arab rezsimnek a létrehozását.

— Abban a pillanatban, — mondja a határozati javaslat, — mihelyst akár Fehér Könyv, akár különleges rendelet formájában a zsidó jogok korlátozásának politikájához köti le magát, — a jisiv kivétel nélkül lép, amely a zsidó lakosság minden tagjának és összes köreinek maradéktalanul megtagadja az együttműködést.

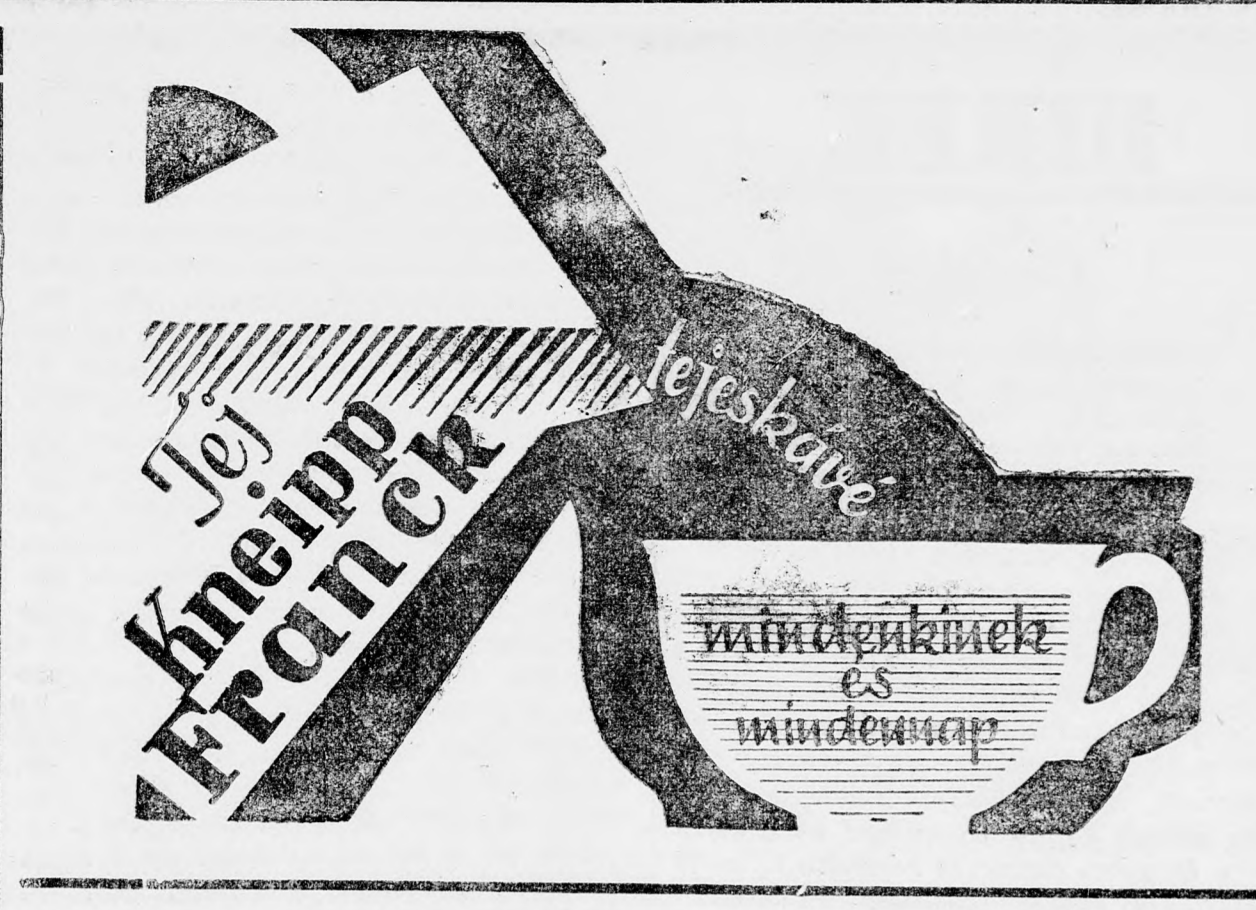
A rezolúció ezzel kapcsolatosan azonnali állásfoglalást kéri a világ zsidóságától, hogy a zsidó lakosság minden tagjának és összes köreinek maradéktalanul megtagadja az együttműködést.

A Mapaj konferenciája a világ zsidóságát kiáltványt intézett, amely többek között a következőket mondja: — Az építők folytatni fogják az építést és a zsidók folytatni fogják az ország megvédését. Zsidó bevándorlók fognak jönni továbbra az országba és az építőmunka minden körülmények között folytatódni fog.

A Poale Cion-Hitachdut konferenciája Jeruzsálem, április 22. Április 25-ikén, minden ülésen Jeruzsálemben a Poale Cion-Hitachdut cionista munkáspártok világszervezetének (Ichud) konferenciája, amelyen a palesztinai munkáspárt delegátusain kívül a különböző országok munkáspártjainak képviselői vesznek részt. A konferencia napirendjén ugyancsak a cionizmus aktuális politikai helyzete és az ebből adódó feladatok szerepelnek. Az Ichud-konferencia minden valószínűség szerint hasonló értelmű határozatot fogad el, mint a telavivi Mapaj-konferencia.

Tengerentúlon — letelepülés

végezt forduljon
AL. JORDAN céghez, Paris 8^e
12 rue d'Anjou, Paris 8^e
Anjou 04.80 Telegr: viarecta Paris.
Magyar és német levelezés.
Külföldi vüzmok gyors kiszolgálása.
Kérdésközvetítés intern. válaszbélyeggel.

a Palesztina-mandátumban vállalt kötelezettségektől.

Az arab fejedelmek ellenjavaslatot terjesztenek az angol kormány elé

Kairó, április 22. A Kairóban tartózkodó arab fejedelmek, akik, mint ismeretes, a Palesztina-kérdés, illetve a legújabb angol javaslatok ügyében ültek össze, hir szerint ellenjavaslatokat készítettek, amelyek némileg módosítják a kormány javaslatát. Mint ismeretes londoni hivatalos körök cáfolják, hogy Kairóban újabb javaslatokat küldtek volna Egyiptom londoni követével, az egyiptomi fővárosban azonban változatlanul tartja magát a hir, hogy az arab államok képviselői a londoni kormány legújabb javaslatáról tárgyalnak. Mint jelentettük, ezek a javaslatok állítólag a palesztinai álló államnak tíz éven belül való proklamálását és a zsidó bevándorlás évi 15.000 emberre való korlátozását irányozzák elő. Az arab fejedelmek ellenjavaslatában azt kívánják, hogy az önálló palesztinai állam proklamálásáig terjedő átmeneti idő ne tartson tovább tíz évnél és ezen időszak letele után ne csak tanácsát kérjék ki az araboknak, ahogy az angol javaslat jelzi, hanem döntési jogot adjanak számukra. Ami a zsidó bevándorlást illeti, az elkövetkező öt évben ne 75.000, ahogy a kormány javasolja, hanem csak 60.000 legyen a zsidó bevándorlók száma. Az angol kormány kötelezze magát arra, hogy két éven belül új alkotmányt dolgoz ki Palesztina számára. Az alkotmány értelmében arabokból és zsidókból álló kormányt állítsanak Palesztina élére. A kormány mellett angol tanácsosok működjenek. Az arab javaslat azt is követeli, hogy

az angol tisztviselőket az elkövetkező 8 év leforgása alatt arabokkal váltsák fel.

Az egyiptomi miniszterelnök Beyruthba utazik?

Kairó, április 22. Beavatott körök tudni vélik, hogy Mahmud pasa egyiptomi miniszterelnök Beyruthba szándékozik utazni, hogy ott tárgyalásokat folytasson a jeruzsálemi exmuftival. Hir szerint erre az utazásra azért szánta rá magát a miniszterelnök, mert a mufti a hatóságok túlma folytán nem hagyhatja el Sziria területét.

London, április 22. Dr. Nasat pasa, Egyiptom londoni követe, aki a múlt héten Kairóba utazott, hogy megtudakolja az arab álláspontot a kormányhoz a Palesztina-kérdésre vonatkozó javaslataival kapcsolatban, visszaérkezett Londonba. Az egyiptomi követ közölni fogja Malcolm Macdonald gyarmatiügyi miniszterrel az arab álláspontot és ellenjavaslatokat, amelyeket az arab államok képviselői terjesztettek elő, hogy ezáltal elfogadhatóvá tegyék az angol javaslatokat a palesztinai arabok számára.

Londoni cionista körökben némi nyugtalan-ság uralkodik amiatt, hogy tárgyalások vannak folyamatban Palesztina jövőjét illetően anélkül, hogy a zsidókat ezekbe a tárgyalásokba bevonták volna, vagy hogy a Jewish Agency reprezentánsaival is felvették volna az érintkezést.

A Jewish Agency hivatalos körei hangsúlyozzák, hogy a kairói tárgyalások semmilyen sem érintik a zsidókat, miután kizárólag belső arab, illetve angol-arab tárgyalásokról van szó.

<p>Select Mozgó MA. VASÁRNAP UTOLJARA: GAAL FRANCI egyetlen idei vigjátéka: Párisi nászut Főszerepekben: Bing Crosby, Everett Horton MŰSORON KIVUL MINDKÉT MOZGÓBAN HANGOS HIRADÓ!</p>	<p>Uránia Mozgó Errol Flynn, Basil Rathbon filmremek: A hazáért a világháboru megrendítő képét tárja elénk a film.</p>
--	--

A Banca Nationala magánosoktól is vásárol aranyat

A szinarany kilogrammjáért 235.000 lejes árat fizet a Jegybank

Bucuresti, április 22. A Banca Nationala vezetőségének felkérésére a kormány rendelet adott ki, amely szerint a Jegybank magánosoktól is vásárol aranyat bármilyen finomságot, sőt tört aranyat is. Az erre vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyv szerint az arany hivatalos beváltási árat — egyelőre három hónapra — szinarany kilogrammonként 35.000 lejellel 235.000 lejre emelték fel.

Az 1936 november 4-i aranyfelvásárlási rendelet szerint a Banca Nationala a bel-földi aranybányáknak szinarany kilogrammonként 153.333 lejzt fizet. Az 1938 december 13-i minisztertanácsi jegyzőkönyv a 153.333 lejes ár mellett még 46.667 lejes prémiumot is engedélyezett minden kilogram szinarany után, vagyis ez időtől kezdve a Banca Nationala összesen 200.000 lejzt fizetett minden kilogram szinaranyért. Egyes speciális termelésű bányák még további 20.000 lejes prémiumot adtak, három hónapon át.

ezzer lejes beváltási árat általánosan 220 ezer lejre emeli fel, azonban a mai naptól kezdődő három hónapon keresztül még további 15 ezer lejes prémiumot is fizetnek a magánosok által beszoigáltatandó aranyért, vagyis a hivatalos beváltási árat összesen 235.000 lejre emelték, szinarany kilogrammonként.

Mivel a magánosoktól a Banca Nationala kisebb finomságu ékszereket, törtaranyakat, stb. megvásárol, természetesen a fenti árat csak a szinaranyért fizeti. Így például egy 14 karátos tört arany (amelynek csak 58.3 százaléka szinarany), a beváltási ár a 235.000 lejes alakra 58.3 százaléka lesz. Így például a beszoigáltatott 14 karátos törtarany minden gramját 137 lejes a 18 karátos törtarany minden gramját 176 lejes árfolyamon fizetik ki.

A rendelet szerint három hónap mulva a 15.000 lejes pótpremiumot megszüntetik, vagyis három hónap mulva a jegybank csak 220.000 lejzt fog fizetni minden kilogram szinaranyért.

RILIS 23.
ANCA-t
ismeri többé
gytalanságot!
tudhatunk
hatnám, hogy
forduló figye-
helyes és cé-
reket fell kell
a legalkalma-
rezhetünk —
itka.
tatott irlapot
elyben a kerü-
esit, hogy az
hogy azonnal
a központba,
a telefonbe-
azt kérdeztem.
hangzott az
kessége az itt
ettlenség szem-
Csak a király
ny minisztert,
felhívhatnók,
igetnivalónk. A
számát közli.
yben felhívhat-
minisztert.
ányának tekin-
szerepel Svédor-
nyesült Államok
niában 190, Uj-
an 171, Német-
ágban 99 rádió-
sőségei
e. De nem tud-
vatal. Megszóli-
gkérdeztem, hol
varázta, de egy-
ok a rendőség-
ban vagyok. Er-
sebre vigáta azzal
imtézi.
olmi különleges-
k meghatározott
a, spirtkönyvre
palackokban, sör
tartalommal és
ratánál naponta.
zombaton izmos-
tatott és begya-
jesiteneik szoi-
gy megállapítha-
feltűnés nélkül,
razra“ teszi, ki-
an megfigyeltük.
emberek végső
es tartással, ka-
zz-menetben, jó-
a vendéglő aj-
dőr gyakorlott
alni. Udvariasan,
ég több alkohol-
ő visszautasítás
ppolyan keveset
bb javulást ígérő
ás erőlködés. Az
őző sárkány
ny marad. Alko-
pés.
figyelik az autó-
A járókelők testi
alkoholizáljon. Ha
endéglőlő és az
t szimatol, meg-
ivott? Vallomá-
elhajtat vele a
os állapítja meg
ő alkoholemny-
talál benne: ir-
e az autózvezető.

HIREK

Galilea

„Galilea északi határán a zsidó települések egész hálózatát fogjuk kiépíteni, úgy, hogy egyetlen terrorista sem fog tudni ezentul zsidó vízum nélkül beszivárogni az országba...”

Ussiskin.

Midőn a Peel-bizottság hivatalos határozat javasolta a zsidó állam részére a Palesztina felosztásának terében — a Keren Kajemet első tette az volt, hogy megvetette a lábát Beth Sean völgyében és erőteljes tevékenységet indított be a javasolt határok kiterjesztése irányában. Az a veszély fenyegetett, hogy elrabolják tőlünk a Jordán völgyét és ez a veszélyt az a zsidó erély és gyors cselekvés hárította el, mely tizenegy új chaluvi telepítést létesített a nemzeti földön azzal a jelszóval: „Itt nem fognak határvonalat húzni!”

Igy nyertünk meg egy földrajzi harcot olyan területen, ahol évezredek óta nem járt zsidó ember és nem dolgozott zsidó kéz.

A békés hódításnak ez az útja Beth Sean völgyétől Galilea hegyeihez vezetett. Nemzeti géniuszunk bölcsője, történelmünk szülőhelye ez a föld. Galileáról megfedekezett a múlt zsidó kolonizáció, de most napirendre került. A földvásárlások egész sorozatát valósította itt meg a Keren Kajem az utóbbi években. A külvilág mitsem tudott erről. Csak akkor szerzett tudomást a békés hódításnak ezen új fejezetéről, midőn egyetlen nap leforgása alatt új zsidó fellelő épült az ország északi határán: Chamita! Ma már legendás fogalom ez a szó a mi nemzedékünk tudatában. A zsidó honfoglalás pecsétjét nyomta rá erre a földre két zsidó ifjú vére még azon az éjszakán, amikor az első uttorók megvetették lábukat az eddig elhagyott helyen.

Chamitát Savé Cion, újabban pedig Chirbat Cemach követte. A galileai földvásárlás és telepítés pontosan kidolgozott és nagy áldozatokkal járó stratégiai terv szerint folytatódik. Védelmi pozíció ez, védőbástyák láncolata, amely a zsidó ország és a zsidó nép jövőjét óvja.

Es történik ez a három éve dúló zavargások közepette és politikai helyzetünk legkritikusabb óráiban.

Mi a titka a mi csodálatos ellenállásunk Palesztinában, ebben a korban, amidőn nálunk erősebb nemzetek adják fel a nemzeti ellenállást az erősebbekkel szemben? Mi a titka ennek az erőnek, amelyet nem tudott megtörni a legvadabb arab terror, a külföldi hatalmak által is támogatott erőszak?

Súlyos mulasztásokat követett el a zsidó nép az elmúlt husz esztendő alatt. De annyira bizonyos, hogy a ránk szakadó csapásokra sohasem feleltünk csüggedéssel, amint ehhez a gátlatlan szoktunk hozzá, hanem mindig megújult építő erővel és dacos építő akarattal.

Az 1921-es zavargásokra és a Churchill féle Fehér Könyvre, amely Transzjordániát szakította el tőlünk: az Emek Jezreel és Tel-Aviv volt a mi válaszuk.

Az 1929-es zavargásokra és a Passfield-féle Fehér Könyvre: az Emek Chejferrel és az Emek Zebulonnal feleltünk.

Az 1933-es zavargásokra és a jaffai támadásra: százezrek bevándorlása és új pozíciók hódítása volt a zsidó válasz.

Az 1936-os zavargásokra és az angolok kétszínű magatartására: Tel-Aviv kikötője, új kolóniák láncolata, a nyugat-galileai zsidó védőbástya felállításra volt az erőteljes felelet.

Most kell választ adnunk a felosztási bizottság jelentésére és az angol kormány új politikai kurzusára. Ez a felelet nem lehet más, mint földbírtokunknak döntő mértékben való gyarapítása.

Ez a követelmény a mi politikánk legnagyobb fegyvere. És ez a fegyver Galilea felé fordítja tekintetünket. Ez öt éves Galil-akciónak harmadik etapját indítja most be a Keren Kajem. Az utolsó 15 hónapban 50 ezer dunum földet váltott meg az országunk ebben a részében a zsidó nemzeti alap. Zsidó uttorók és telepések ezrei előtt nyitotta meg ezáltal új munkásélet lehetőségét és megmutatta az egész világnak hogy Erec Jiszraél a mi országunk és hogy értjük a módját: hogyan kell teremő

munkával építeni a jövőnkét a legnagyobb megpróbáltatások idején is.

Ma már minden zsidó tudja, hogy senki a világon nem fogja megadni nekünk azt, amit magunknak kell megszereznünk. Ebből a felismerésből fakadt a három évvel ezelőtt kiadott jelszó: „Hagaila! Fel a Galilba!” Ezalatt a három év alatt a galileai hegyek zsidó hősk véreivel megszentelt új telepítési pontokkal gazdagodtak. Galilea területe azonban nem ötvenezer dunum, hanem 2 millió 539 ezer, amelyből egymillió 220 ezer dunum azonnali kolonizációra alkalmas. A többi része mesterséges öntözéssel fásítandó be. Galileában bőségesen van víz, úgy, hogy kedvező lehetőségeket nyújt az intenzív telepítésre.

Galilea 300 ezer léleknek ígér produktív munka- és életlehetőséget. Ezen a területen 38 ezer zsidó család élhet meg kizárólag mezőgazdaságból. De hogy ezt elérhesük, ahhoz meg kell váltanunk ezt a földet.

Erre hívja fel ma az egész zsidó népet és Erdély zsidóságát is a zsidó Nemzeti Alap, a harcban álló és minden áldozatra kész palesztinai jisiv és az uttoró chalucek és védők elsőszent sereg.

— Gyászistentisztelet Kolozsváron Miron Cristea pátriárka emlékeztérére. Az ortodox székesegyházban ma délelőtt 11. rakor az elhunyt Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök emlékeztérére gyászistentisztelet tartottak, amelyen dr. Tatar Coriolan királyi helytartó és a polgári, valamint katonai előkelőségek vettek részt, diszgyenruhában. A gyászistentisztelet után dr. Tatar Coriolan helytartó vezetésével az összes előkelőségek résztvettek az Országos szervezet ünnepélyes eskütelén.

— Novokain helyett szublimát-oldatot fecskendeztek be tévedésből egy finnországi kórházban az orvosok. Helsinkiből jelentik: Viipurin város kórházában az orvosok tévedésből 19 betegnek szublimát-oldatot fecskendeztek be novokain injekció helyett. Eddig 6 beteg halt meg.

— A cseh-morva protektorátus nem kérte a newyorki világkiállítás csehszlovák pavilonjának bezárását. Newyorkból jelentik: A világkiállítás rendezőbizottsága cáfolja, hogy a cseh- és morvaországi protektorátus azzal a kéréssel fordult volna hozzája, hogy Csehszlovákia kiállítási csarnokát ne nyissák meg.

— Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a Dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélnyerés, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyomor- és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lej. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogeriában kapható.

— MA KEZDŐDIK AZ ELSŐ LÉGVÉDELMI TANFOLYAM KOLozsvÁRON. Számos tartomány királyi helytartósága április 23-tól június 18-ig két légvédelmi tanfolyamot rendez és pedig: Az első április 23-tól május 14-ig, a másodikat pedig május 21-től június 18-ig. A tanfolyamok színhelye a városháza nagytérme lesz vasárnaponként délelőtt 8-1 óra között. Kötelező a részvétel mind azok számára, akik a tartomány területén a légvédelem terén akarnak működni. Részt kell venni a tanfolyamon mindazoknak a magánszemélyeknek is, akiket a légvédelmi törvény 8. szakasza emlelt. A vállalatok igazgatóságai tagjainak, valamint vezető tisztviselőinek szintén részt kell venni a tanfolyamon. A munkások és iparosok a heti felvilágosító órák keretében kapják meg a szükséges utasításokat. A tanfolyamokra beiratkozni lehet munkanapokon délelőtt 8-11-ig és délután 4-7-ig a helytartóság MONT-osztályán, II. emelet 90. számú szobában. A résztvevőknek felbepözgett kérést kell benyújtaniuk s abban fell kell sorolni nevüket, foglalkozásukat, állampolgárságukat, személyazonosság igazolványuk számát, lakóhelyüket és azt, hogy milyen irányban kívánják működni a légvédelem terén. Ezenkívül két fényképet is kell csatolni, valamint a MONT-szolgálat javára a pénzügyigazgatósághoz történt befizetést igazoló 200 lejről szóló nyugtát. A tanfolyamok tartalma alatt a résztvevőknek magukkal kell vinni személyazonossági igazolványukat, 1935. évi típusú gázálarcot, 100 gram alkoholt a gázálarc fertőtlenítésére és egy csomag vattát. A nagyobb létszámmal rendelkező hivataloknak és vállalatoknak listát kell előterjeszteni a személyzetükről. A kimutatásban szereplő összes egyéneknek két-két fényképet is be kell terjeszteni, valamint a fejenkénti 200 lejes összeg befizetéséről szóló pénzügyigazgatósági nyugtát. A tanfolyam befejezésével az azon résztvevők, akik legalább a „jó” osztályozást érték, bizonyítványt kapnak. Részletes felvilágosítással szolgál a helytartóság MONT hivatala II. emelet 90. számú szoba.

Aradon
évtizedek óta működő
bőrgyógyászati
orvosi rendelő
elhalálozás következtében átadó. Cim a kiadóhivatalban.

— Litvánia nem exportál többé Memel kikötőjén keresztül. Varsóból jelentik: A lengyel sajtó közli a hírt, hogy a nagy litván exportvállalatok elhatározták, miszerint az Egyesült Államokba és Angliába irányuló áruikat ezentul Gdynián át fogják szállítani, hogy elkerüljék Memel kikötőjét.

— 1942-ig működik a francia sorsjáték. Párizsból jelentik: A hivatalos lap dekrétumot közöl, amelynek értelmében az állami sorsjáték 1942 január 1-ig fog működni.

— Előadást rendeznek a Nemzeti Színházban a nemzetvédelmi alap javára. Szombaton, május 13-án esti kilenc órai kezdettel Emil Bobescu karmester vezénylete alatt a kolozsvári Nemzeti Színház és Opera művészeinek közreműködésével Hervé isimertnevű francia író „Mademoiselle Nitouche” című nagyszerű zenés vígjátékát adják elő a Nemzeti Színházban. Az est tiszta bevételét az ország nemzetvédelmi alapjának gyarapítására fordítják. Az előadást a legjobb szereposztásban tartják meg és annak védnökségét Manole Enescu ezredes, Kolozs megye prefektusa vállalta. A disz előadás iránt igen nagy az érdeklődés és tekintettel arra a hazafias célra, amelyet megrendezésével szolgálnak, egészen bizonyos, hogy Kolozsvár közönsége zsufoltságig meg fogja tölni ezen az estén a Nemzeti Színházat.

— Dr. Farkas László szemorvos, szemoperateur hazaérkezett és újabb rendel. Calea Regele Ferdinand 30. 11-1, 3-6. Telefon: 10-77.

— Tovább folynak a lachishi ásátások. A Lachishban (Palesztinában) hat esztendő óta folyó ásátási munkálatokat nagy csapás érte, amikor 1938. január 10-én az ásátások vezetőjét, Mr. J. L. Starkey-t, éppen akkor, amikor Jeruzsálemba készült, az új Archaológus Múzeum megnyitására. — meggyilkolták. A munkálatok dacára e szomorú eseménynek, tovább folytatók és ma is folynak. A még 1933-ban kezdetét vett bronzkorszakbeli templom feltárását, tekintettel a bizonytalan jövőre, gyorsított munkatempóval befejezték. Gyönyörű szép elefántcsont- és fanyance tárgyak kerültek felszínre. Az ásátási terület keleti részén a bronzkorszakbeli sírkon kívül, barlangokra bukkantak, amelyeket a korábbi bronzkorszakban lakóhelynek használtak. Az egyik barlangról, az ottan talált tárgyak alapján kitűnt, hogy egy későbbi bronzkorszakbeli fazekas műhelye. Különböző fazekas-szerszámokra és különféle anyagokra bukkantak. Egy másik barlangban felhalmozott fazekakat és edényeket találtak; ebből arra lehet következtetni, hogy a fazekas ide raktározta el kész edényeit. A templomban talált poharak és bögrék nagy hasonlóságot mutatnak a barlangban felhalmozott edényekkel. Valószínű, hogy sok templomlátogató e raktárból szerezte be azokat az edényeket, amelyekben azután adományait az oltárnál elhelyezte. Ez az első eset, hogy Palesztinában egy ilyen gazdag fazék- és edényraktárra bukkantak. A város kapuin belüli ásátások fényt derítenek Nebuchadnézár betöréseinek idejére. Lachish városa kétszer esett támadás-okozta tűzvész áldozatul. Az első katasztrófa Jójakim uralkodása idején történt; ezt az uralkodót Necho ültette Joda trónjára, aki hűségesen kitartott az egyiptomi királyok mellett és üldözte a prófétákat. Három esztendőig adót fizetett ugyan Nebuchadnézár babilóniai királynak, de 579-ben az adófizetést megtagadta s ennek következtében Nebuchadnézár ostrom alá vette Jeruzsálemet s az ostrom alatt Jójakim meghalt. Ezen hadjárat idejére esik Lachish városának első ízben való elpusztítása. Jójakim utóda: Cidkija, elődje sorsán nem okulva, tovább is Egyiptom kegyét kereste és végül fellázadt Nebuchadnézár ellen, aki 588-ban, Kr. e., Jeruzsálem előtt megjelent, ostromolta, elfoglalta és elpusztította. Hasonló sors érte ekkor már másodszer Lachish városát is. Az ásátások a palota körül szintén nagy fontosságúak. Az égetett téglatormek alatt, mely a felső falról hullott alá, a főbejáratához vezető lépcsőzet alsó részére bukkantak. Ez a lépcsőzet viszont lépcsőfokokat fedett, amelyek korábbi időkbeli származnak. Két ilyen felszínrehozott lépcsőfok oldalfalán a héber-főnőciál ábécé öt betűjét találták meg, amelyek talán egy iskolás gyermek firkálásai lehetnek. Az első támadás alkalmával a palotát elpusztították és azután nem is építették fel újra. Az expedíció tagjai ebben az esztendőben nekilátnak a hat év munkaeredményének feldolgozásának s a feldolgozott anyagot a közönség részére kiadják. Minden remény meg van arra, hogy ezeket az ásátásokat Lachishban a jövőben is tovább folytatni fogják.

— Tavaszí paradé divatrevüvel. Film, amelyben a legjobb divák egyike, világmárka játssa a főszerepet, aki ezuttal bemutatja az összes divatujonságokat. Szencziós és nyilván hasznos ölet volt Jeanette MacDonald-ot ebben a kettős szerepben fülléptetni. A legszebb melódiákat énekl és a leg-tüneményesebb ruhákban jelenik meg. Ez azonban nem egyetlen szencziója a „Tavaszí paradé” című darabnak, amelyet mostanában vetínek a Royal-mozgóban. De nem ez az egyetlen szencziója a filmnek, hanem Nelson Eddy, aki egy elefánttal való kalandját játssa meg utólrhetetlen humorral. A „Tavaszí paradé” külső kiállítás méltón igazodik a gyönyörű játékhöz és büszkeséggel lehet a Metro Goldwynnak, amelynek ez legmodernebb kiállítás (szines képek bámulatos sorozata) operette. Senki ne mulassza a tavaszí szencziót megnézni a Royalban, Ritka művészi élmény, amiről sokáig fognak beszélni a városban.

— Orvosi hír. Dr. Köppichné Rosenfeld Anna nőgyógyász-szülész rendelőjét Str. Cotiță 7. szám alatt megnyitotta. Rendelő délelőtt 8-9-ig, délután 2-4-ig és 6-8-ig.
— Egy orvosú kitértetése. Dr. Fried Paula gyermekorvos, a Principesa Elena gyermek-kórház medic sanitarját, aki 13 év óta állott az intézmény szolgálatában, érdemei elismerésül a Meritul Sanitar másodosztályu reméljével tüntették ki. Dr. Fried Paula közbecsülésben álló, régi kolozsvári családból származik.

— Doktorrávatás. Glück Lászlót, Glück Izrael volt cluji szövetkereskedő fiát a Ferdinánd-egyetemen az orvostudományok doktorává avatták.

— Nem halasztják el a Spanyol nemzetiek a győzelmű paradét. Madridból jelentik: Csak folják azt a hírt, hogy a győzelmű paradé május 15-ről 30-ra halasztották volna.

— Dr. juris Josef EBNER ehemals Cernăuți, Rechtsanwält im Anschluss an die Kanzlei des Advokaten Dr. Viktor Grünwald in Tel-Aviv, Rechov Javne 29. Tel. 3782.

— A Goldmark Filharmóniai Társaság ez-uton értesíti tagjait, hogy holnap, hétfőn este 9 órakor rendes próbát tart, melyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri.

Dél-Amerikába
kivándorolni szándékozóknak biztos utmutatást adok,
csak személyesen
jelentkezőknek: Dr. Geréb, Bucuresti, Str. Smărdan 18.

— Orvosi szakülés. A Paul Ehrlich orvostudományi egyesület f. hó 26-án, szerdán este pontosan 9 órakor tartja Paul Ehrlich 85-ik születésnapját ünneplő 129-ik tudományos ülését saját helyiségében, Str. Memorandiului 13. sz. alatt, a következő tárgysorozattal: 1. Dr. Goldberger Ede, elnök: Pathodynamikai szempontok a fertőzések megítélésében. (Paul Ehrlich emlékelőadás.) 2. Prof. Dr. Steiner Pál: Esetek a vesesebészet köréből. 3. Dr. Herschkovits Izidor: Mit hálad a Röntgendiagnostika az utolsó évtizedben. 4. Dr. Farkas Imre. A bordák spontán frakturáiról. Az ülésre a tagokat és orvosvendégeket ezuton is meghívja a vezetőség.

— Az epekövek, az idősiútt epehólyaggyulladás és a hurutos sárgaság kezelésében reggelenként éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserivíz, kevés forróvízzel keverve és kortyontva bevétel gyakran rendkívül hatásos. Kérdezze meg orvosát.

— Borzalmas közlekedési baleset Kattowitzban. Varsóból jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt pénteken Kattowitzban. Egy gépkocsi nekizaladt egy villamosnak és kigyulladt. Mielőtt az autó utasainak segítségére lehetett volna menni, azok, számszerint négyen élve elétek.

— Hatnapi vesztégár alá helyezik a Tuniszból Romániába érkező utasokat. Bucurestiből jelentik: Miután az egészségügyi minisztérium értesítést kapott arról, hogy Tuniszból érkezett kikkötő hatóságoknak, hogy Tuniszból érkező utasokat hatnapi vesztégárnak vessék alá.

— Zürichi árfolyamok (április 22.): Március 178.75, holland forint 236.65, dollár 445.50, font 20.8675, francia frank 11.8075, olasz líra 23.45, csehszkorona (nem jegyzik), pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 84.—, gas 74.95.

Pehelykönyű, orvosilag elismert
gyógycipők
vizsér, lúdtalp és bokasülyedésnél, valamint áldott állapotban lévő anyáknak. KOHN ISTVAN belvárosi cipőszalon Oradea, Parcul Traian 1.

PRO

„A m...
tenge...
cikk-...
a má...

Amíg az földrajzzal, tok voltak. előtt valak embertől az fekszik B... példával élj nézett s az laszott: — Nem... De nemcs földrajzot, rón — s le kapcsán érde európai áll meg az eu csenek tiszt Bizony, az many, az feltüntető r galmas ta hajoltak, a ken, melyek képzelt utat élték a ten tengeri szig magukat, a melyeket a zott fel ber... A földraj dorok tudor rialista ál tömegeket... Az osztra hivatalnok... — mondjuk politikai, va francia gya földrajza is a francia k tisztviselővé... A polgár kat a pápu életéről. Ver kal töltötté valaki péld földrajzi viz faló polgár kapott.

S maga a vonalak bizt országok ter gyarmatbiro háborúk, má világ és föl látszott, va tostitottak.

Ennáfogy a minimum született a many, mel nak, illetve gazdaságtud gokkal való rá: a töme különösebb íránt.

Az ember riájuknak tú kevesek tud rés, hogy é létük, polit milyen szor Japán, vagy társadalmi ezekből add

Napjaink tozások tan hitt tudomá napi keny tunk irány rozója lett hónapokban változtatta értsd: terü lem nagy kek biztosít ket a gyar félmivelt é „népszerűsít A mappa Kina volt n lott terület ma német p volt — ma

Az újság latában föl kozások ha kó, Gibrá „Abesszinia vonatkozás

PRO ÉS CONTRA

Írja: SALAMON LÁSZLO

A mappa lázadása

„A mappa régen szép meséket rejtett, tengerekről, népekről regélt, cikk-cakkjain elmerengtek lelkek, a mappa holt volt, csak a rajza élt”.

Amíg az emberek hadilábon állottak a földrajzzal, a földön nyugalmas békeállapotok voltak. Ha husz, vagy harminc évvel ezelőtt valaki az átlagos kelet-európai kismembertől azt igyekezett megtudni, hogy hol fekszik Brit-Guyana, vagy hogy közelebbi példával éljünk: Finnország, az illető nagyot nézett s azután a következő szavakkal válaszolt:

— Nem vagyok földrajztudós.

De nemcsak a kismemberek nem ismerték a földrajzt, mely kivételesen érdekeltük körén — s legfeljebb az amerikai kivándorlás kapcsán érdekelte őket —, hanem igen kiváló európai államférfiak is feljegyezték, hogy még az európai földrajzi viszonyokkal sincsenek tisztában.

Bizony, a földrajz nem volt népszerű tudomány, az országok és világrészek rajzait feltüntető mappák felé régebben csak szorgalmas tanulók, vagy nosztalgias lelkek hajoltak, akik a kékre festett papírreszleteken, melyek a háborgó tengereket jelezték, képzeltek utazásokat tettek, képeleltükben átéltek a tengeri utak forró kalandjait, a déltengeri szigetek kókuszpalmái alá áldomták magukat, az álmok természetes fájdalommal, melyeket a kielégülés reménytelensége fokozott fel bennük.

A földrajz a nagy kutatók, a nagy kalandorok tudománya volt, esetleg a nagy imperialista államférfiak s hadvezéreké, de a tömegeket nem érdekelte közlebb.

Az osztrák kispáros, vagy a francia kishivatalnok sorsát nem igen befolyásolhatták — mondjuk — az arab államokban végbemenő politikai, vagy társadalmi események s még a francia gyarmatok közé tartozó Hátsó-India földrajza is csak abban az esetben érdekelte a francia kispolgárt, ha véletlenül gyarmati tisztviselővé nevezték ki.

A polgár szívesen olvasott színes utleírásokat a pápuák földjéről, vagy a japán gesák életéről. Verne regényei színes vágyakozásokkal töltötték meg a kamazok lelkét, de ha valaki például Venezuelá, vagy Rhodézia földrajzi viszonyait érdeklődött a regény-faló polgárnál, rendszerint elutasító választ kapott.

S maga a mappa is stabil volt. A határvonalak biztonságosan vonták meg az egyes országok területét. A nagy angol és francia gyarmatbirodalmak kialakulása, a napoleoni háborúk, majd a világháború lejátszása után a világ és főleg Európa térképe véglegesnek látszott, vagy legalább is hosszabb időre biztosítottak.

Ennélfogva a földrajz iránti érdeklődés is a minimumra csökkent. Ha közben meg is született a geopolitikának elnevezett új tudomány, mely a történelem és a földrajz, az illetőleg a társadalomtudomány és gazdaságtudományok a földrajzi adottságokkal való szoros összefüggéseire mutatott rá: a tömegek körében nem volt észlelhető különösebb érdeklődés az új tudomány iránt.

Az emberek többségét mindig szűkebb pártájuknak ügyei érdekelték elsősorban s csak kevesek tudatában alakult ki az a felismerés, hogy életük, sorsuk, biztonságuk és jólétük, politikai, vagy társadalmi helyzetük milyen szoros összefüggésben áll — például Japán, vagy a délamerikai államok politikai, társadalmi vagy gazdasági helyzetével és az ezekből adódó történelmi mozzanatokkal.

Napjainkban ezen a téren forradalmi változások tanui vagyunk. A földrajz elvontnak hitt tudománya mindennapi életünk, mindennapi kenyerünk és mindennapi lelkiállapotunk irányítója, befolyásolója, sőt meghatározója lett. Az a lendület, mely az utóbbi hónapokban olyan döbbenetes váratlansággal változtatta meg Európá keletének földrajzi, értsd: területi helyzetét, s mely a történelem nagy mozgatóerőit: a gazdasági érdekek biztosításáért folyó gigászi erőfeszítéseket a gyarmati kérdések síkjára toltá — a földrajzot és művelését a tömegek körében is „népszerűsítette” a földrajzi ismereteket.

A mappa egyreze fellázadt. Ami tegnap Kína volt még — ma japánok által megszállott terület, ami tegnap Csehszlovákia volt, ma német protektorátus, ami tegnap Albánia volt — ma olasz befolyási zóna.

Az újságok hasábjain, a rádiók hírszolgáltatásában földrajzi fogalmak, földrajzi vonatkozások harsognak: Tripolisz, Líbia, Marokkó, Gibraltar, Hongkong, Málta, Suez, Abesszinia nevei zúgnak s ezek a nevek és vonatkozások életünkbe és sorsunkba vág-

nak, nyugalmunk és nyugtalanságunk okai, a történelem nyersanyagai, amelyekből népek és vezetők, gigászi erők és reszkető gyengeségek, a jelen és a jövő arcúlatát alakítják ki.

A földrajz — történelem alakult át s a történelem a földrajz függvénye lett, mint ahogyan mindig is az volt, csak nagy általánosságban nem vettek róla tudomást.

De most nagyon is tudomást vittünk róla. Tudomást vett róla a kereskedő, az iparos, a jogász, az orvos, a költő, a földművelő, a pap, és az uccai árus is. Mert a földrajz tullepte a tudomány kereteit, tullepte a színes mappák rajzainak cikk-cakkjait s belépett az életünkbe.

Nem huzódhatunk meg többé lakásaink zugában, nem összpontosíthatjuk érdeklődé-

sünket csupán a hazai viszonyokra és érdekekre, mert a Távol-Kelet, vagy a Távol-Nyugat eseményei éppúgy belevágnak személyes életünkbe, éppúgy meghatározzák sorsunkat, mint hazai földünkön a termés minősége, vagy mennyisége, az üzleti élet lendülete, vagy pangása.

A kispolgár, aki nemrégiben még legfeljebb a szomszédos országok ügyei iránt érdeklődött, ma tudja, hogy a Tanger, vagy Tripolisz, a Hongkong, vagy Reval körül lejátszó események éppoly kihatással lehetnek jelenére, vagy jövőjére, mint a Belgrádban, vagy Varsóban lejátszóé.

A mappa színes foltjai ma az egész emberiség sorsáról beszélnek, az én sorsomról és a Te sorsodról, polgártárs.

S ezért van, hogy egyre jobban tudjuk a földrajzt, egyre nyugatlanabban hajlunk a mappák felé s egyre mélyebben ophajtjuk, hogy a cikk-cakkok cikkázása szünjön meg végre s jöjjön el mihamarabb újra az a boldog korszak, amikor a polgár ismét csodálkozó szemeket merszt, ha azt kérdezik tőle, hogy pl. Tanganyikának mi a fővárosa.

A hercegének és a miniszter rabbija

Newyorki riport Darlebach badeni rabbiról és néhány személyes élmény róla. A rátóti kehilla és világhíres botrányai

A varsói „Hajnt” újságlepedőjéről öklönyi betűk ordítják felém: „Kardinal Innitzer klappt sich al-chét afn harz”.

Az efféle cím persze szemetszur, feltétlenül megfogja az olvasót. Ha a szerkesztő „csak” ezt írta volna a lapja newyorki riportja felé: Innitzer hercegének szánja-bánja bűnét, vagy ezt: A kardinális mellevredve meaculpazik, az olvasó talán továbblapozna. De ez a cím: egy herceget és a zsidó többségében a zsidó liturgia igév formált terminusainak, — megállást parancsol rá mindenkire. Ravaszul megválasztott cím.

Természetesen én is megállapodtam mellette és töviről-hegyire elolvastam a tudósítást, ami utána következik. Nem bántam meg. Kiderült, hogy személy szerint is érdekel.

A riport egy ujonnan Newyorkba érkezett rabbiról mesél. Dr Naftali Carlebachnak hívják a főtisztelő urat és a Bécs mellett Baden kehillájában volt rabbi, ameddig Badenben kihalla és rabbi léteztetett. A litván zsidó iskolaszervezetének megbízásából járja most Amerikát.

Badeni élményeit beszélte el a tudósítónak. Átlagos, nem különleges élmények: Templomululás, törtekercsgetés, közmunkárurolás, faggatódzások gazdag zsidók neve és címe után, hogy tudhassák, hogy kiket és mennyivel lehet megvágni. Az effélen jóformán mindenki, jóformán minden rabbi kereszttülett azon a tájon.

De felmerül az Innitzer neve és a riport kezd legalább is érdekessé válni.

Carlebach vastag barátságban élt a bécsi hercegerekkel. Állandóan nyitva állott előtte a kaertnerstrassei érseki palota kapuja és a palotában a hercegerek dolgozószobájának ajtaja. Mindig és minden ügyben rendelkezésére álltak — mondotta neki ismételtén a hercegerek. Carlebach élt az alkalommal. Sokszor és mindig eredménnyel intervenált az osztrák politika voltaképpeni legfőbb irányítójának, a bécsi hercegeknél, ha a zsidók érdeke így kívánta. És sokszor eldöztöráigott Innitzerral a zsidók problémáiról. Váltig állítja, hogy Innitzer zsidóbarát volt.

A hercegerek meglepő, egyenesen döbbenetes pálfordulásáról, arról, hogy egyszerűen megfedkezett multjairól, s felcsapott a náci csatlósának, hogy sajátkezel Heil Hitlerrel kanyarintotta alá a „népszavazás” ügyében írott pástorlevelet: keveset beszél Carlebach. Ugy látszik, hogy amikor ez az elhatározás megzüllett Innitzerben, már elhidegült, vagy teljesen megszűnt a jóbarátság a hercegerek és a kecsény badeni kehilla rabbija között. De Carlebach tudni véli, hogy a hercegerek szánja-banja tettét Palotájának foglya — úgy mond — és erősen, mélysegesen fájlatja, hogy megcsúszott a politika sikamlós talaján.

De — meséli tovább a newyorki riport — nemcsak a hercegerekkel fraternizált Carlebach. Jóbarátsgót tartott az osztrák kormány igazságügyminiszterével is és nem egyszerűen intervenált nála eredményesen zsidók ügyeiben.

Eddig a riport, amelyhez egy és más megjegyzésem van.

A hercegereknél és az igazságügyek miniszterénél a maga kinos ügyeiben fordult meg először Carlebach; örökös per-patvarban élt a kehillájával, ezért volt kénytelen eljárni náluk. Kálváriajárás volt ez, ha ugyan szabad rabbi és kehillával kapcsolatban kálváriajárás emlegetni. Am megjegyzése, elokvenciája és maga rövidesen megjelent a két

potentátot és a kényszerű kapcsolatból idővel barátság fejlődött. Most már a mások igazát is kereshette náluk.

Mindent abból az időből tudom, amikor magam is Badenben, ebben a kénltől záptojásillatu furdóhelyen életem. Lakásom története-sen tözsomszédja volt az igazságügyminiszter tucsulomának és Carlebach gyakran az én ablakomból leste, hazajött-e Bécsből a miniszter, odaállott-e már a gépkocsi a kapuja elé, fel lehet-e nézni hozzá.

Baden világhírű volt még, amikor Carlebach Berlinből, ahol az egyik leglátogatottabb templom rabbija volt, meghívta a kehilla. Nagy áldozatok árán nyerte meg, mert feltétlenül reprezentatív rabbira volt szüksége. Olyasvalakire, aki elegánsan esket és elegánsan temet. Akinek ünnepi és alkalmi szónoklataihoz odacsodul minden furdóvendég. Aki körébe tudja vonni a nevelőintézetek és a nyaralók ifjúságát.

Kevésse beiktatása után azonban nagyot változott a világ, s benne az urat, dőlőfős nagyurat játszó badeni kehilla.

A villatuladamosok adója és a furdóvendégek mindenféle nedavája volt a főjövőelme ennek a voltaképpen falusi hitközségnek. Ebből tellett elsőosztályu rabbira, szép templomra, s jóhángu kántorra meg kitiűno előimádkozókra benne. A szép esketések kedvelői itt kötöttek ki, ha házasodtak. A templomnál is mutatóssabb volt a badeni zsidó temető. A világhíres badeni szanatóriumok menthetetlen nagybetegét itt tértek meg örök nyugalomra. Persze nem ingyen, hanem horribilis temetkezési költségek ellenében. Akadt furdóvendég, aki bökező alaptivánnyal támogatta oldalba a p. t. badeni kehillát. Ebből mikve-épület került, meg népkönyha. Egyéb nagyvesszen összezededetett pénzékből kétemeleles árvaházra jutott. A bécsi chevra tidüllet létesített Badenben. A kalandos életű Tedesco báró, a bécsi börze hajdani rózsasándera, menhelyet kreált Badenben. A híres badeni, „Sorgenfrei”-ben helyezkedtek el szép kényelmesen a családalan öregek végső napjaira.

Am jött a creditanstaltos 1931 és egyszerűen vége lett a badeni jólétnek és benne a kehilla jólétének. A közigazgatási bíróság mentesítette a villatuladamosokat a hitközségi adó alól, ha másutt az állandó lakásuk. A devizarendeletek forgoztele elvitte a külföldi vendégeket. A gazdasági válság folytán megcsappant a belföldi furdózők száma is. Aki pedig muzájából mégis eljött, hogy akarcak a Vindobona hajdani római légionáriusai, megáztassa közsényes végtagjait a badeni kénészviben, bizony olyan kevés pénzzel jött, hogy nem juttathatót belőle a hitközség kasszájának. Elmaradtak a házassuló párok és elmaradtak a telierszényű haldoklók is.

A rabbi fizetése kezdett súlyos problémaként ránehézni a megüresedett hitközségi pénztára.

Megváltozott a kehilla vezetősége is. Az európai látkörű, finom öreg urak, akik hadanában igazgatták ezt a hitközséget, eltűntek. Vagy sirban, vagy a gazdasági nirványban tündték el. Egy ügyesen megszervezett sansculotte-forradalom egészen más embereket ültetett helyükre. Ezek nemhogy a rabbit, még a sameszt is megirigyleték a „biztos fizetéséért”. Rádásul a rabbiból hiányzott a simulékonyság. Független urnak tudta magát. Dolgavégezetten nem tartotta feladatának, hogy fraternizáljon a baalbozjaival. A gyermekeikkel szívesen, naposszat elbibelődött. Viszont az apákat-anyakát, eze-

MI A HELYES?

1) Terhes nőnek táplálkoznia. Nem szabad elfelejtetni, hogy a magzatot táplálnia kell. Fogyaszon tápláló, erőt adó ételket.

2) Terhes nőnek állandó orvosi felügyelet alatt állni. Vizsgáltsa meg időről időre állapotát, ne hanyagolja el a szükséges analíziseket!

TERHES NŐNEK VIGYÁZNI KELL EGÉSZSÉGÉRE

Sok zavarnak, veszélynek van kitéve, szervei nem működnek normálisan. Bélműködése gyakran renyhé. Székletét azonban nem szabad elhanyagolnia, de csak enyhé hashajtót szedhet. Erre a célra az Artin dragéje ideális. Biztos a hatása de enyhé, nem okoz görcsöket, a mellékhatás a szervezet még huzamosabb használat esetén sem szokja meg.

Artin

a terhes nő ideális hashajtój

A Dr. WANDER územek készítménye.

két a tulajzékeyn és kissé hóortos falusi potentátokat, észre sem vette, soha meg nem látogatta. Ez vért kívánt. A hitközség összeküldött és „politikai” párt alakult, amely „Menjen a rabbi a fészkesfenébe!” jelszóval harcba indult ellene és valóságos botránytengert korbácsolt fel körülötte. Baden most már nemcsak a záptojás szagától volt illatos, hanem sok minden egyéb is felhűzlött benne. Világhíres kehillája rátóti figurák tozódásának színhelyévé zülött, botrányfészkek.

Nem folyósították a rabbi fizetését. Perbe fogták, hogy valamilyen állítólagos előleget fizesse vissza. Falusi saktort uszítottak neki, hogy kártérítési pert akasszon nyakába, mert ellenőrzésével, iszuriával zavarja „ipara szabad gyakorlásában”. Nem gyakorolhatott többé felügyeletet a hitközségi metzők fellett. Kasersági döntései hatályon kívül helyezték, mert — hirdették — a vallás kérdésében is a közgyűlés a legfelsőbb fórum. Becsületéértési pereket zudítottak ellene. Mentő tanult bünvádi feljelentésekkel remítgették. Később magát a rabbit jelentették fel az ügyészégnél. Járták egyre a bíróságokat, a közigazgatási hatóságokat, ugyhogy az az élc kell joggal lábra, külön bírákat, külön közigazgatási hivatalnokokat kellett Ausztriában kinevezni, akik egységgyedül a badeni rabbi-ügygel foglalkoznak. A hullámok a legfőbb közigazgatási bíróságig, az igazságügyminiszterig értek.

Amikor a botrányosozat világszenzációvá dagadt, azonnali hatállyal elbocsátották a rabbit azzal az indoklással, hogy... botrányokozó, tehát nem méltó az állására.

Ezekbe a perekbe kötelelességrieren beleavatkozott a hatóság. Ismételtén elégtételt szolgáltatott a rabbinak, megvédte jogait, visszahelyezte állásába. A szenzációra éhes nyilvánosság azonban csak a botrányokból formálta meg a rabbi arcképét. A rehabilitációjáról sohasem értesült. És nem értesült a rabbi kitiűno összeköttetéséről sem, amiket persze csendben, dobszó nélkül, zsidó közgyűvekben is felhasználott. Arról senki sem tudott például, hogy a sechita ügyében a hercegerekkel konferál, még pedig eredményesen. Hogy az igazságügyminiszter az ő közbenjárására tagadta meg a soltféle ürüggyel üldözött emigránsok kiadatását. Utoljára a bécsi Alliance elnöke, az öreg félvak Ornstein dr, vele a bécsi cionista élet legkultúraltabb alakja, a Bialik jóbarátja, David Rothblum dr és a temperamentumáról híres bécsi kehilla-előjáró, Plaschkes próbálta a badeni hitközséget jobb utra terelni. Eredménytelenül. A botrány tisztátalan hullámai rendületlenül kavargtak az utolsó perceg, egészen a nagy összeroppadásig. Rátót, vagy használjunk német szót: Narrenberg nem tégtott. Most a Hajntból, egy newyorki riportból tudtam meg, hogy Carlebach dr-t a zsidóság legválogatottabb, legtanultabb külölete, a litvániai ölelte magához és küldte ki iskalahálózata propagatoraként Amerikába.

Talán az új világban, új környezetben jobban fog érvényesülni, békességben fog tudni munkálkodni.

Megérdemelné.

(t. l.)

WIZO A zsidó Asszony

RIVATALÓS LAPJA

Az új bevándorló

Irta: Dr. MARTHA HOFFMANN (Jeruzsálem)

Csodálatos figyelem gyakran ablakomból a Mamillo-tó menti arab udvarban legelő alázatos szürke szamarakat és kecskéket, amint a King Georg modern felhőkarcolói közvetlen szomszédságában, a poros, elszáradt fűvet és tülkés kórokat jóízűen fogyasztják, miközben nyíhegve és bakogva juttatják melegekedésüket kifejezésre. Hogyan lehetséges, hogy nem mutatják éhségüket, sőt még tejet is adnak? Isten tudja, — ez egyike az ország titkainak. Az év tíz hónapjában szüntelenül ragyogó napsütés és a tejfehéren világító hatalmas holdkorong sugárjai bizonyára olyan mennyiségű vitaminnal látják el az élőlényeket, hogy erőteljesebben fejlődnek, mint zordabb vidékeken. Vagy talán a csodálatosan tiszta és áttetsző levegő, amelyen keresztül kilométerekre el látni, majd a távolban Moab sziklahegyét, az Olajhegy, az egyetem, a Sochnut és az óváros, — az állatokat is oly csodálatlaltal és gyöngédséggel töltik el, mint engem és a hozzám hasonló Jeruzsálem-imádókat?

A lapos tetejű, magasba nyúló házak leg-tetején lévő ablakainkból beletekintünk a végtelenbe és nem érezzük padlásszobánk szürkére mért határait. Így élünk mi, közelebb Istenhez, mint valaha, és az föld között, talán inkább az égi, mint a földi Jeruzsálemben.

Az olajfa-teraszokat bevilágítják az autók villanyreflektorai, amelyek percenként siklanak tova az óváros titokzatos kupolái között. Mily közel, szinte kézzelfoghatónak érezzük mindezt, de valóban közeledni nem merünk e földi szépségekhez, mert alamos puszkagolyók minden percben veszélybe dőlhetnek. Éjszaka akarányyszor közvetlenül közelből halljuk az ismert gépfegyverkattogást, a jeruzsálemi éjszaka tücsök-ciripelését.

De mindent meg lehet szokni, a félelem megszűnik, már nem is halljuk a vészharangokat, sőt mosolygunk az ujoncok felett, akik ijedségüket még nem tudják leplezni. A félelem használhatatlan galut-importcikket, amit legjobb már a partraszállás pillanatában a tengerbe vetni. Minden ujoncot hamarosan magával ragad ez a semmitől vissza nem riadó félelemnélküliség, amely fiataloknál, öregeknél, asszonyoknál, férfiaknál egyaránt természetes magatartás.

A nemrég lezajlott HNZ-konferenciára eljötték Tel-Avivba az ország legtávolabbi sarkaiból is, úgy a régi, mint az újonnan bevándorolt asszonyok, sőt sok leány a Jung-Wizo részéről is. Senki sem gondolt arra, hogy az utakon lépten-nyomon veszély fenyeget. Idős egyetemi tanárok, tudósok és gimnáziumi tanulók egyaránt felöltik a gafirok egyenruháját és vállukra vetve a puskát, egész éjszaka őrt állanak a Scopus hegyen, ugyanott, ahol nappal a tudományt szolgálják. Minden kvucán, minden településen, minden munkahelyen ugyanez a kép. Félelem mentes és megfélemlíthetetlen az egész ország. Az együvértartozás, az összetartás, a közösség tudata, ha nem is rögtön, de idővel mindenkit magával ragad és az egyén önmagáért való félelmét és saját sorsának fontosságát elhomályosítja.

Kevésbé önző itt a zsidó egyén, mint volt otthon a galutban, ahol csak a családjáért való gondot ismerte. Einstein ezt a típust az „atomizált” zsidónak nevezte. Ezt a típust hála Istennek igen kis számban találhatjuk ma az országban. Akik nem tudták levetni a magukkal hozott önzést és akiket nem ragadtott magával a közösségért való felelősség érzet nagysága — elhagyták az országot. Régi palesztinaiak azt mondják, hogy ma, ezekben a kritikus órákban a zsidóság össze-

tartása sokkal nagyobb, mint a prosperity idejében volt. Mi zsidók a megpróbáltatások által mindig csak erősödünk.

A félelem tehát ismeretlen fogalom Palesztinában és a „Saar Zion”, a telavivi kikötő vaskapuja, lehetőleg nem nyílik meg előtte. A világ legfiatalabb kikötője ez, amely feltűnik az utas szeme előtt, miután elhagyta Jaffát és az arab és angol felelősség alakjai eltűnnek a messzeségben. A hajó megáll Tel-Avivban és a hófehér motorcsónakról, amelyen kék-fehér zászló leng, felénk kiált a mi ifjainknak „Salomja”. Zsidó vámvizsgálat, zsidó vámhivatalnok, zsidó kikötőmunkás,

zsidó lordár, mind barátságosak, udvariasak, kedvesek és megkönnyítik a kellemetlen és terhes formalitások elszívését. A mellőzések és lealacsonyítások már csak rossz álomként, a régi haza elhagyott szomorú emlékei között élnek bennünk. Előttünk hullámszél az azurkék tenger, a parton modern zsidó lakta házak emelkednek. A zsidó közösség befogad majd bennünket is és a sok éves hányatás után hazánk lesz újra, — otthon vagyunk Erec Jisraeiben.

Az éjszaka csendjét gyakran zavarják meg puszkalövések, naponta hullanak emberáldozatok is. Ma egy idegen vérzett el, holnap talán rajtam vagy rajta a sor. Moszkítóhade, hőség, por, eső is kinez, talán fedő sincs a fejünk felett és a mindennapi kenyeret sem keressük meg. De eljön a nap, amikor mindenünk meglesz, itt a mi hazánkban, ahová eljöttünk végre sok hányatás után. Bevándoroltunk, elértük a célt.

MONTEFIORE JUDITH

*

„Felülmulhatatlan volt a vallásunk iránti buzgalomban és testvéreink iránti szeretetben.”

Ezekkel az egyszerű és sokat mondó szavakkal jellemezte Sir Mózes Montefiore elhunyt hitvesét, a nemes és angyali nagyaszonny: lady Judithot. Ritka virága volt az asszonyoknak lady Judith. Mindennel elárasztotta őt jó sorsa, ami asszonyt irigyletté és ünneplétté tehet a földön. Szép volt, bájos modoru, tökéletes eleganciája s amellett műveltt, annyira művelt, hogy szinte csodaszámba ment a múlt század elejének asszonyai között. Vagyonos és előkelő családból származott, édesatyja Sir Cohen Levy baronet, nemcsak tekintélyes vagyonával, de egyéni tulajdonságainál fogva is jelentős helyet foglalt el Anglia előkelő társadalmában.

Két leánya volt Sir Cohennek, Hanna, aki Rotschild báróhoz ment feleségül és Judith, aki a nagy emberbarátot, Montefiore Mózeszt választotta férjéül. Ritkán állott még össze-illőbb házaspár a templom mennyezete alatt, mint Montefiore és a tizennyolc esztendő viruló karcu Judith. De nemcsak külsőségekben illettek egymáshoz, lelkük és jellemük csodálatos harmóniája még fizikai összehangoltságukat is felülmúlta. Amilyen jelentős ember volt Montefiore, éppen olyan jelentős ember volt hitvese is. A bibliai asszonyok lelki nagysága és a modern lady minden hódító és elbájoló tulajdonsága egyaránt Judithban, akinek szerencsés és — a nyomorultak szenvedései iránt — mindig éber befolyása férjének minden nagy emberbaráti ténykedését az asszonyi szív gyöngéd aranyfátylával vonta be.

Hogy mit jelent az igazi felebaráti szeretet, azt ez a két nagyszerű ember minden idők számára ragyogóan mutatta meg. Nem a gazdag emberek kényelmes és rideg jótékonykodása volt az övék, hanem a valóságos fáradságokat és áldozatokat nem kimélt testvéri szeretet. Mindig ott voltak, ahol zsidó jájszó hangzott el, szíven és pénzzel, nem közvetve, de közvetlenül, személyesen a bánat és fájdalom színhelyén. Örök-zsidó sorsunk szomorú refrénje, hogy erre bizony nagyon sokszor volt alkalmunk a nemes házaspárnak.

Damaszkuszban történt, 1840-ben, hogy el-tűnt a nagy városban egy katolikus pap és a szolgálja. Eppen pészach előtt történt, tehát a régi és mindig beváló recipe szerint, felbukkant a husvéti keresztény vér-áldozat osto-ba és gonosz rágalma. Kinzár, nebbörtön-zés és halál fészke lett a damaszkuszi zsidó negyed. Ekkor, mint az ég váratlan követel,

egy asszony és egy férfi érkezett Damaszkuszba. Egyszerűek voltak, szürke és mindennapi a megjelenésük és a ruházatuk, de segítséget és enyhülést hozó gazdag hajón érkeztek: amely meg volt rakva mindennel, amire a pogrom szomorú áldozatainak szükségük lehetett. Montefiore és felesége a zord és bizonytalan utazás minden fáradságát és viszontagságát megkockáztatták, hogy személyesen siethessenek szorongatott testvéreik segítségére. De buzgalomuk nem merült ki az anyagi segítségben. Montefiore Viktoria angol királynő ajánlólevelével kihallgatáson jelentkezett a szultánnál, hogy a zsidók számára segítséget és védelmet eszközöljön ki az épp oly aljas, mint fájdalmas és kegyetlen megpróbáltatásokkal szemben. A kihallgatásnak meg is lett az eredménye. A szultán rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében egyszer és mindenkorra védelmébe vette a zsidókat a vérvád gyalázatos rágalmával szemben.

Judith asszony a hitvesi és emberi szeretet legszebb példáját mutatta a damaszkuszi ut alatt. Naphosszat a meggyötörték között tartózkodott és nemcsak vagyonra, de szíve kincseivel is megajándékozta őket. Jósága, szívéllyessége és gyöngédsége oly rendkívüli volt, hogy a sokat szenvedett és halálfélelem-től szinte elkábult damaszkuszi zsidók máj-nem emberfeletti lényt láttak benne és így is bántak vele.

Szinte magától értetődik, hogy lady Judith, aki a világ minden szépségének kitárta szívét, a világot szeretettel viseltette a nagy zsidó mult és a Szentföld iránt. Társadalmi állása következtében háza találkozó helye volt nemcsak a zsidó, de a keresztény előkelőségeknek is. Judith asszony azonban mindenfajta vendégeivel szemben is a legnagyobb elragadtatás és rajongás hangján nyilatkozott az ősi szent hazáról. Egy alkalommal meg is jegyezte Montefioreék egyik vendége:

— Szép a kegyelet, lady, de igazában véve önöknek most van igazi hazájuk: Anglia.

— Mindenesetre, uram, — válaszolta Judith, — Anglia a mi hazánk, de az ősi haza iránt tanusított szeretetből és kegyelemből tanuljuk meg szeretni a mi ősi hazánkat is.

Kétszer utazta be a Szentföldet Judith és utazásai alatt irt naplóját a nyilvánosság elé vitte. Könnyed, szép és irodalmi stílusú kis írásmű ez a napló, amelyben többek között ezeket írja:

„Az érzelem, amelyet Jeruzsálem iránt táplálunk, hasonló ahhoz a ragaszkodáshoz, mellyel gyermekkorunk otthona iránt visel-

tetünk. Ha Jeruzsálemet egyenlővé is ten-nék a föld porával, vagy ha egyszer vissza-terve oda csak egy felszántott földdarabot találánk helyén, még akkor is megremegeve állnánk meg a szent helyen, talán még több fájdalommal és bánattal a szívünkben, hogy így kellett elpusztulnia annak a városnak, mely egykor a föld gyönyörűsége volt s amely felé minden istenhívő ember szíve egyforma vallásos vágygal eped.”

Az emlékeztető damaszkuszi utazás után rövid hat esztendő telt el csupán, midőn 1846-ban Oroszországban jajdultak fel az üldözött zsidók. Zivataros, kemény tél volt. A vasuti közlekedés még tipegő gyermekcipőben bukdácsolt és rablóbandák kettős veszedelmével biztatott. Londonban pedig javában folyt a táncos, vidám téli szezon. Ki gondolt volna arra, hogy egy szép és ünneplott, előkelő fiatal asszony otthagyja a parfümölt terhes báltermet, — csizmát és bundát ölt magára, hogy ezer veszedelmén keresztül eljusson a zord és félbarbárr messzi Oroszországba, nyomort és bánatot enyhíteni?

Valóban rendkívüli nőnek kellett lennie annak, aki erre vállalkozott! Mi tudjuk, hogy lady Judith rendkívüli lény volt.

Elképzelhetetlenül fáradságos és veszedelmes utat tett meg a jóságos emberpár. Kocsin, lóháton, szánkón, ahogy a téli táj kemény szeszélye csak megengedte, haladtak előre, egész utjuk alatt lövérszerű fegyverekkel a rablók és folyton élesen csengő kis harangokkal a farkasok ellen.

Amidőn pedig megérkeztek, lábaik elé borultak a szorongatott zsidók, fehér kendővel törölték csizmájukról a port, „arról a csizmáról, mely a Szentföldet is megjárta”, elé-bük hordták fájdalmaikat és szenvedéseiket és úgy biztak a segítségükben, mintha proféták jöttek volna közejük. A segítség pedig valóban nem maradt el. Kenyeret, ruhát és pénzt kapott mindenki, aki kért. Montefiore, — mint egykor Damaszkuszban, — most a cár elé járult s mint egykor Damaszkuszban, most is könnyített a zsidók sorsán. Lady Judith pedig gyermekek és aggastyánok, asszonyok és lányok arcáról törölte a könnyet testvéri kézzel.

Ekkor írta egyik barátjának Sir Montefiore:

„Nem vagyok én nagy ember. Ama kevés jóért, amit tettem, vagy tenni szándékoz-tam, hitvesemnek tartozom hálával. Az ő jámborsága és minden szép és jó iránt való lelkesedése adott nekem erőt és kitartást működésemben.”

Isten kifürkészhetetlen akaratából a föld legnemesebb emberpárainak egyike — gyermektelen maradt. 1862-ben, Ros-hasono elő-estéjén, egy szelíd szeptemberi szombatestén hunyta le szemét Judith asszony, akinek karjaiban oly sok kicsiny gyermek pihent, aki annyi zsidó anyát ápolt és gyámoltott a nehéz anyai hivatás megpróbáltatásai közepette, — míg ő maga sohasem volt anya. De talán a gondviselés teljesen az emberbaráti szeretet szolgálatába kívánta állítani a nemes Judithot és mikor megszűnt dobogni a szív, feje mellett kigyultak a szombati lángok, felzokogtak az ég angyalai: meghalt Izrael anyja...!

— Weinberger Nándorné előadása az oradeai Wizoban. Ezzel a címmel: „A Wizo a cionizmusban” tartott előadást a Wizo kulturdélutánja keretében Weinberger Nándorné, az erdélyi Wizo illusztris reprezentánsa. Előadásában kifejtette, hogy milyen kis mértékben képviseli a Wizo a mélyen gyökerező cionista hitet, rámutatva arra, hogy még milyen sok nevelőmunka vár a vezetőkre, hogy a Wizot olyan tartalommal töltsék meg, hogy az asszonyok megnevelhessék férjeiket és gyermekeiket nemzeti szellemben. A nívós előadást a csoport elnöknője, dr. Markovits Ignácné hálás szavakkal köszönte meg.

Az a
lá

Röviden beszám-
gol kormány Sir
ita népszövetségi
szakértő delegáció
— a hivatalos jel-
angol gazdasági
lehetőségeit fogja
kapcsolatos megá-
rekszik. Az ang
már régi keleti,
napokkal ezelőtt,
gyalások. A látsz
tött román-német
ismét aktuálisá-
lis 24-en — a de
a megvalósulás s
A delegáció ér-
világsajtóban kül-
napvilágot, ame-
megállapítások is,
tek romániai gaz-
lensúlyozásának
nyozni a szakért
amely delegációba
ügyi és külkeres-
foglalkoz. Ugy a
vatalos körök cá-
tásokat és így leg-
hogy az államok
sági kapcsolatok
természeti vitás b-
ből a szempontból
üdvözölhető az ar-
kezése.

A bu

A Bucuresti tozs-
forgalom mellett k-
fix kamatozásu p-
május 1-i szelvény
árfolyamaikat, a t-
lányhulást szenved-
és, a Desvoltarea
vény 61.75-ös, az I-
Inestratea kötvény
kis címletek 81-es,
évi 3 százalékos
árfolyamon zárt. A
kottak, a Banca N-
275 lejre, a Cre-
lejre, a Credit Rom-

Az ara
vándó

Az év eleje óta t-
német árukra kiv-
bevitelt az Egy-
kormány a Romá-
tette a devizakor-

Zürich, április 2-
ez összes nyug-
am: általános la-
rá, amit a londoni
ággpolitikai helyze-
ak. A londoni to-
százeindex szerin-
német 2—3 ponttal
tendencia változ-
átmozatlan maradt
Londoni City nem-
áprilisi médió nap-
pítva) 56.1 volt,
2.1-gyel szemben,
ez százalékos árf-
edvezőtlen tozs-
jobb hatalmas ar-
mely az elmúlt hé-
ewyorki Federal
erint ugyanis a
20 dollár értékű
20leg Angliából

20.000 sékelt Erdélyben
ebben a kongresszusi évben!

Terjesszék a sékelt!

KÖZGAZDASÁG

Az angol gazdasági delegáció látogatása Bucurestibe

Röviden beszámoltunk arról, hogy az angol kormány Sir **Frederic Leith-Ross**, Anglia népszövetségi szakértőjének vezetése alatt szakértő delegációt küld Bucurestibe, amely — a hivatalos jelentések szerint — a román-angol gazdasági kapcsolatok kimélyítésének lehetőségeit fogja tanulmányozni és ezzel kapcsolatos megállapodások megkötésére törekszik. Az angol kormány az a terve már régi keletű, ezzel kapcsolatban már hónapokkal ezelőtt folytak diplomáciai tárgyalások. A látszat szerint a nemrég megkötött román-német gazdasági szerződés tette ismét aktuálissá ezt a tervet, amely április 24-én — a delegáció megérkezését — a megvalósulás stádiumába jut.

A delegáció érkezésével kapcsolatban a világsajtóban különböző vélemények láttak napvilágot, amelyek között voltak olyan megállapítások is, hogy az angolok a németek romániai gazdasági térfoglalásainak elterjedésének kérdését akarják tanulmányozni a szakértő delegáció kiküldésével, amely delegációban Anglia legkiválóbb pénzügyi és külkereskedelmi szakértői is helyet foglalnak. Ugy az angol, mint a román hivatalos körök cáfolják ezeket a megállapításokat és így legvalószínűbb az a vélemény, hogy az államok közötti intenzívebb gazdasági kapcsolatok a legalkalmasabbak a más természetű viták kérdéseinek elintézésére is. Ebből a szempontból természetesen örömmel üdvözölhető az angol szakértő delegáció érkezése.

Ami pedig a szakértő delegáció tárgyalásainak várható eredményeit illeti, a Bucurestii gazdasági szakértők véleményei megoszlanak. Az a csoport, amely az angol delegáció megérkezésével kapcsolatban politikai okokat feltételez, pesszimista a várható eredményeket illetően, amán is inkább, mert bizonyos riválitást feltételez a romániai német gazdasági érdekek és az angol érdekek várható alakulása között. A másik csoport viszont több politikamentességet lát a delegáció várható munkáját illetően és így az angol delegáció munkájának eredményeképpen a román-angol árucserforgalom növekedését az angol tőke bejövételét a termelésünkben történő intenzívebb részvételét és ezek eredményeképpen a belföldi gazdasági konjunktúra javulását várja.

Az angol delegáció megérkezésének napján fogják közzétenni a tanácskozások hivatalos programját, ebből aztán ki fog tűnni, hogy melyik vélemény felel meg jobban a tényeknek és valóban a román-angol gazdasági kapcsolatok kimélyítését, az angol tőke bejövételét és termelésünkben való intenzívebb részvételét készíti-e elő az angol delegáció. Eppen ezért Erdély és Bánát gazdasági körei csak örömmel üdvözölhetik az angol delegációt, abban a feltételezésben, hogy a román-angol gazdasági kapcsolatok intenzívebb tétele az angol tőke remélhető bejövetele lendítőleg hathat a konjunkturára és munkára serkenti azokat a termelő erőket, amelyek a konjunktúra javulására várnak.

A bucuresti tőzsdén továbbra is lanya az irányzat

A favoritértékek kisebb arányú árfolyamesést szenvedtek

A bucuresti tőzsdén az elmúlt héten is kisugalm mellett lanya volt az irányzat. A fix kamatozású papírok piacán egyedül a május 1-i szelvényesedékeségiek tartották árfolyamaikat, a többi 1—2 pontos árfolyamcsökkenést szenvedett. A **Stabilizarea** 62.25-ös, a **Desvoltarea** 61.25-ös, a **kisajátítási kötvény** 61.75-ös, az 1933. évi járadék 67-es, az **Industria** kötvény nagy címletű 83.50-es, a kis címletű 81-es, az adóbn 51-es, az 1935. évi 3 százalékos **Consolidarea** kötvény 44-es árfolyamon zárt. A bankrészesvények alig tartottak, a Banca Națională részvény 65 lejjel 275 lejre, a Credit Industrial 50 lejjel 760 lejre, a Credit Român 30 lejjel 350 lejre lanya-

hult, a többi változatlan, a Românească 550 lej, a Comro 235 lej, az Albina 425 lej. A biztosítási papírok árfolyama nem változott, a Dacia-România 4075 lej, a Generala 1100 lej, az Agricola-Fonciera 330 lej, a Naționala 250 lej. A petróleumrészesvények árfolyama alig változott, az Astra Română 930 lejes, a Steaua-Română 335 lejes, a Concordia 542 lejes, a Credit Minier 270 lejes, a Redevența 186 lejes árfolyamon zárt. Az ipari részvények lanyhultak. A Resița öt lejjel 454 lejre, a Tramway Bucuresti 10 lejjel 1145 lejre, a Letea 80 lejjel 1020 lejre, a Mica 40 lejjel 1600 lejre, a eTefon részvény 15 lejjel 600 lejre esett.

Az arany ismét nagy tételekben vándorol az USA-ba Angliából és Svájcából

Az év eleje óta tíz százalékkal estek az árfolyamok a nyugateurópai értéktőzsdéken. A német árukra kivettelt 225 százalékos antidumpingpótvám lehetővé teszi a német áruk bevitelét az Egyesült Államokba. Két millió fontos exporthitelt engedélyezett az angol kormány a Romániába hozandó angol árukra. Egyiptom bevezette, Brazília megszüntette a devizakorlátozásokat. Az olasz kormány kötelező fizetőszközzel vezette be Albániában az olasz lírát

Zürich, április 21. Az áprilisi médió után az összes nyugateurópai értéktőzsdéken megfigyelhető általános lanyhulási tendencia lett, amit a londoni Cityben kizárólag a vi-
szelőpolitikai helyzet alakulásával magyaráz-
nak. A londoni tőzsdén vezetett nemzetközi
tőzszeindex szerint a világ összes tőzsdéin
nem 2—3 ponttal esett a tőzszeindex és ez
tendencia változatlan volt az újév óta és
változatlan maradt az elmúlt héten is. A
londoni City nemzetközi tőzszeindexe az
áprilisi médió napjaiban (1929. évhez viszó-
ntva) 56.1 volt, az 1938. december 31-i
21-igyl szemben, ami átlagban több, mint
20 százalékos árfolyamesést felel meg. A
szelvénytelen tőzsdéi helyzet előidézője az
újabb hatalmas arányú tőkeemelkedés is,
amely az elmúlt héten volt tapasztalható. A
New Yorki Federal Reserve Bank jelentése
szerint ugyanis az elmúlt héten közel 80
millió dollár értékű arany érkezett New York-
ba, főleg Angliából és Svájcól. Ha ehhez

hozzá vesszük még a Kanadába küldött
közel harminc millió dollár értékű aranyat,
ugy Európa e heti aranyvesztése több,
mint száz millió dollár. A helyzetet még
jobban súlyosítja az a körülmény, hogy az
e héten Európából induló hajók mindegyike
nagyobb arany mennyiségeket vitt New York
és Montreal rendeltetéssel. Az európai nagy
tőkeelvándorlások még nagyobb hitelkeres-
letet idéztek elő a nyugateurópai pénzpia-
cokon és ezzel magyarázható, hogy az ápril-
isi médió után ugy Londonban, mint Pá-
rizsban, Amszterdamban, de főleg Svájcban
a kamattételek ismét emelkedtek, sőt a lon-
doni Cityben számolnak a holland, svájci és
párizsi banktrátemelésekkel is.

A nyugateurópai árutőzsdéken az elmúlt
héten ugyancsak lanyhuló volt a tendencia
a legfontosabb nyersanyagokban, bár a leg-
több európai állam folytatja a hadianyagvá-
sárlásait. A nyugateurópai árutőzsdéken
élenként kommentálták az elmúlt héten, hogy

Grippa, Hűlés és Nevralgiák ellen JAWOL

Roosevelt elnök Hitlerhez és Mussolinihez intézett távirata után az amerikai kormány a német árucikkek eddigi harminc százalékos antidumping pótvámját 225 százalékra emelte fel, ami a német áruk amerikai bevitelét teljesen lehetetlenné tette.

Az angol kormány az elmúlt héten tíz millió fonttal növelte az export hitelalapot, amely tíz millió fontos keretet a következő képpen osztották fel: 3 millió font a Kinába exportált árukra, két millió font a Romániába exportált árukra, míg a fennmaradó öt millió fontból 1.5 milliót Görögországnak, 1.5 milliót Portugáliának, egy milliót Irak és egy milliót Egyiptom kapott.

A brazíliai kormány az elmúlt héten rendeletet adott ki, amelyben teljesen megszüntette a devizakorlátozásokat, a legutóbbi valutareform rendelkezéseinek megfelelően. A behozatali korlátozásokat egyes államokkal szemben továbbra is érvényben tartják. Ugyanakkor megkezdtek a külföldi államadóssági kamatok rendes fizetését is. Az egyiptomi kormány viszont az elmúlt héten teljes aranykiviteli tilalmat léptetett életbe és egyes államokkal szemben devizakorlátozásokat is alkalmaznak. A rendelkezést a nemzetközi helyzettel indokolja az egyiptomi kormány. Egyidejűleg a parlamentbe törvényjavaslatot terjesztettek be az állami érdekeltségű központi jegybank alapítására, amelynek megalakulása után a jelenlegi

jegybank bankjegykibocsájtási koncesszióját megszüntetik.

Az olasz kormány az elmúlt héten rendeletet adott ki, amely szerint a megszállt Albániában kötelező fizetőszközzel vezették be az olasz lírát is, ami által Albániában kettős valuta lépett érvénybe. A régi albán frank hivatalos átszámítási árfolyamát 6.25 lírában állapították meg. A rendelet hatása alatt az albán frank árfolyama 25 százalékkal esett a zürichi tőzsdén, annál is inkább, mivel a hét végén Albánia területére is kiterjesztették az olasz devizakorlátozásokat is.

A nemzetközi devizátőzsdéken az arany iránti kereslet változatlanul nagy és az aranyárak tovább szilárdultak, az összes valutával szemben. A dollár deviza iránti kereslet is változatlan, a dollár bankjegyek iránti kereslet — Svájc kivételével — némileg csökkent. A közep európai valuták közül a márkabankjegy árfolyama 54.50—56.50-re csökkent a zürichi magánforgalomban, a többi változatlan, a pengőbankjegyet 37.50—39.50-es, az olasz líra bankjegyet 14.35—14.85-ös, csechkorona bankjegyet 2.60—2.80-as árfolyamon jegyzik. A lejbankjegyek árfolyama változatlan, a zürichi magánforgalomban 1.25—1.40-es, Budapesten 2.40—3.45-ös árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

A németek és olaszok fokozott vásárlásai miatt szilárdabbak az árak a kikötővárosok gabonátőzsdéin

Buza, kukorica és olajmagvak iránt nagy az érdeklődés. A nyugateurópai gabonátőzsdéken továbbra is lanya az irányzat

A gabona világtőzsdéken az elmúlt héten sem mutatkozott számottevő változás, sőt a határidőüzletben, a fokozott argentinai és ausztráliai kínálat hatása alatt, az árak tovább lanyhultak. **Rotterdam** és **Liverpool** árjaiban kevés változás mutatkozik a mult-
hetivel szemben, **Csikágó** és **Winnipeg**, valamint **Buenos-Aires** lanyhuló árakat jegyez.

A romániai gabonátőzsdéken az elmúlt héten nagytételű vásárlások történtek német és olasz számlákra buzában és kukoricában. Ugyancsak német számlákra tovább folyik az olajmagvak átvétele is. Ennek megfelelően az elmúlt héten a buza- és kukorica-
árak szilárduló, az olajmagvak árai tartott irányzatot mutattak, míg a többi gabonaneműek áraiban alig volt változás.

A romániai fontosabb gabonátőzsdéken a hét végén a következő árakat jegyezték:
Bucuresti: 79 kg-os buza (4% idegen anyaggal) 40.000 lej, 42 kg-os zab (4%-kal) 45.875 lej, 60 kg-os árpa (5%-kal) 35.750 lej, idei kukorica (17% nedvességtartalommal) 38.000 lej.

Braila: 79 kg-os buza (2 plus 2%-kal) 42.500 lej, 71—72 kg-os rozs (4 plus 4%-kal) 33.000 lej, 58—59 kg-os árpa (5%-kal) 34.500 lej, 41—42 kg-os zab (5%-kal) 46.000 lej, napraforgómag 51.000 lej, lenmag 130.000 lej, repce 70.000 lej, Naveta-repce 88.000 lej, kendermag 76.000 lej.

Galati: 79 kg-os buza (2%-kal) 40.500 lej, 77 kg-os (3%-kal) 40.000 lej, 58—59 kg-os árpa (6%-kal) 35.000 lej, 42 kg-os zab (5%-kal) 47.500 lej, 69—70 kg-os rozs (4 plus 4%-kal) 33.000 lej, kukorica 38.000 lej, bab 103.000—105.000 lej, vadrepce 70.000 lej, Naveta-repce 87.500 lej, tökmag 90.000 lej, napraforgómag 49.000 lej, Victoria borsó 65.500 lej, takarmányborsó 56.000 lej, lenmag 130 ezer lej, kendermag 76.000 lej.

Constanța: 79 kg-os buza (1%-kal) 42.750 lej, 74 kg-os rozs (6%-kal) 34.500 lej, 59 kg-os árpa 37.000 lej, kukorica (17%-kal) 40.000 lej, Transilvania bab 110.000 lej, 41—42 kg-os zab 45.000 lej vagonként.

Cégbejegyzések

A kolozsvári S. A. pt **Constructie de Louinje** legutóbbi közgyűlésén **Moskovits József** és **Szabó Márton** az igazgatóság tagjaivá választották, amit a törvényszék bejegyzett. Ugyanakkor törölték **Rubinstein Bruno**, **dr. Friedlaender Sándor** és **dr. Balázs Endre** igazgatósági tagságát.

„**Comalac**“ S. A. cég alatt **Brassóban** export-import vállalat alakult, 5 millió lej részvénytőkével, amelyből 1.500.000 lejt már befizettek. Az első igazgatóság tagjai: **M. Filipescu**, **Gh. Huber**, **Gh. Surlasu**, **Vasile Millio**, **A. Precup**, **Toma Tahu**, **Th. Stinghe**, **V. Ionescu**, **N. Caraiianu**, **I. Dobrescu** és **D. Bârsan**, akiket a törvényszék bejegyzett.

A temesvári **Fabricele Unite de Ulei** si Să-

pun S. A. legutóbbi közgyűlésén **dr. Weisz Ödön** az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyzett.

A kolozsvári „**Auto Express**“ S. A. R. legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolását határozták el, amit a törvényszék bejegyzett. Felszámoló **dr. Weisz Jenő**

A lippei **Comerțul S. A.** felszámoló, a cég törölését kérték a törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyzett.

A temesvári S. A. pt **Comerțul de Cereale** felszámoló, a cég törölését kérték a törvényszéktől, amit a törvényszék bejegyzett.

Bank és biztosítói hírek

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt. 1938. évi mérlegében 62,500.000 lej részvénytőke és 41,800.000 lej rendes tartalékalap mellett 8,281.830 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben a betétállomány 263,033.693 lej, a hitelezők tétele 215,000.267 lej, a váltótárca 150,838.183 lej, a folyószámlai adósságok 219,402.295 lej, a készpénzkészlet és bankoknál díszponibilis tőkék összege 173 millió lej teszik ki. A mérleg főösszege 629,507.965 lej. A közgyűlést április 30-án tartják meg, ugyanakkor rendkívüli közgyűlést is tartanak, amelyen módosítják az alapszabályokat.

A temesvári Leszámitoló Bank Rt. 1938. évi mérlegében 24 millió lej részvénytőke és 9,326.500 lej tartalékalap mellett 2,431.460 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérlegben a betétállomány 26,040.385 lej, hitelezők tétele 25,389.656 lej, váltótárca 10,907.550 lej, folyószámlai kihelyezések 36,684.839 lej tesznek ki. A mérleg főösszege 109,287.393 lej, a bruttó kamat-, jutalék és egyéb jövedelem 10,312.921 lej. A közgyűlést április 29-én tartják meg.

A kolozsvári Erdélyi Leszámitoló Bank Rt. közgyűlésén az igazgatóságba új választottak: Lapedatu Alexandru, Negruțiu F. Ioan, dr. Hári Géza, Weisz Béla, Ritók Lajos, dr. Pordea Ioan és Gallus Victor.

A Szatmárvármegyei Takarékpénztár Rt. közgyűlésén dr. Hunwald Izidor és Mayer Sándor az igazgatóságba új választottak.

A nagyváradai Industria Bank Rt. április 29-én közgyűlést tart, amelyen határoznak a banküzlet felszámolásáról és az alapszabályok módosításáról.

A Petrozsényi Takarékpénztár Rt. közgyűlésén Bursan Constantint az igazgatóság tagjává választották.

A nagyszebeni Földhitelintézet Rt. legutóbbi közgyűlésén az igazgatóságba új választottak: dr. Eitel Adolf, Schöpp Hans, Ambrosi Mihály, Antoni Emil, Dachler Sigmond, dr. Müller Wilhelm, Pantlé Leonard és Roth Martin.

A Kézdivásárhelyi Takarékpénztár Rt. legutóbbi közgyűlésén az igazgatóságba új választottak: dr. Crăciun Nicolae, dr. Kovács K. István, Szöcs Bálint és dr. Török Andor.

A Kovászna és Vidéki Hitelbank Rt. Kovászna, április 30-án rendkívüli közgyűlést tart, amelyen kimondják a bank felszámolását és megválasztják a felszámolókat.

A nagysomkúti Banca Chiorului S. A. április 30-án közgyűlést tart, amelyen a 3 millió részvénytőkét 2 millió lejre szállítják le.

A „Generala” S. A. R. de Asigurări Generale 1938. évi mérlegében 50 millió lej részvénytőke és 27,479.844 lej rendes tartalékalap 7,784.389 lej nyereséget mutat ki. A mérlegben a matematikai tartalékok összege 492.4 millió lej, az összes saját garancia alapok összege 490.5 millió lej teszik ki. A mérleg főösszege 815,172.087 lej. Az 1938. évvégi életbiztosítási állomány 1 milliárd 722,858.932 lej. A közgyűlést május 5-én tartják meg.

Bankközgyűlések

Apr. 29. Leszámitoló Bank Rt. Temesvár, Industria Bank Rt., Nagyvárad, Erdélyi Kereskedelmi és Hitelbank Rt., Marosvásárhely, Banca Economica S. A., Szatmár, „Pecciana” Cassa de Păstrare S. A., Pécska, Banca Banatului S. A., Karánsebes, Szalárdvidéki Takarékpénztár Rt., Szalárd.

Apr. 30. Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt., Temesvár, Marosvásárhelyi Általános Kereskedelmi Bank Rt., Marosvásárhely, Nagylaki Járás Takarékpénztár Rt., Nagylak, Cassa de Păstrare Unită S. A., Szászsebes, Banca „Chioarului” S. A., Nagysomkút, Banca Generala Economica S. A. felszámolás alatt, Szilágysomlyó.

Iparpártolási kedvezmények

A nemzetgazdasági miniszter engedélyezte az iparpártolási törvény kedvezményeit a Scheer Máriának, a Fabrica de Elemente Galvanice „Novalux” temesvári cég tulajdonosának.

Hatvan évvel ezelőtt merült fel először a szabadkikötők terve Romániában

A néhány héttel ezelőtt megkötött román-német gazdasági szerződés egyik leglényesebb pontja, hogy a németek szabad kikötőkre, sőt szabadövezetekre kaphatnak koncessziót Románia területén, sőt ennek megvalósítása érdekében a nemzetgazdasági miniszter az erre vonatkozó törvény módosítását is tervezi. Ezzel kapcsolatban a bucaresti szakasjtó terjedelmes cikkekben ismertette az ezzel kapcsolatos régebbi terveket, amelyekből kitűnik, hogy az első szabadkikötőre vonatkozó terveket 1879-ben még Sturdza kormány dolgozta ki.

1879-ben, a Sturdza kormány idején fedezték fel a külföldi hajóstársaságok Braila és Galati nagy jelentőségét a közlekedési hajózási forgalommal kapcsolatban. Mivel a két város akkori kikötői nem feleltek meg az állandóan növekvő forgalomnak, viszont a modern kikötő teljes kiépítésére akkor elegendő tőke nem állt rendelkezésre, a Sturdza kormány szabadkikötői koncessziók adásával akarta ezt a problémát megoldani. Meg is kezdték a vonatkozó tárgyalásokat különböző külföldi szakmai tőkéssekkel, de az erre

vonatkozó ajánlatokat nem találta kielégítőnek a Sturdza kormány.

A probléma nem került le ezután sem napirendről, de a megvalósítást mindig a tőke hiánya akadályozta meg. 1910-ben, az iparpártolási törvény megalkotása idején, a törvénybe egy külön fejezetet vettek fel a szabadkikötők koncesszionálására vonatkozóan, azonban ekkor már nemzetvédelmi és rentabilitási aggályok merültek fel. Másrészt pedig a dunai kikötők is időközben kiépültek és így az iparpártolási törvényből ez a fejezet kimaradt. 1924. évben a Brătianu kormány törvényjavaslatot dolgoztatott ki azonban ez a törvényjavaslat — átmozgva — csak 1929-ben került a parlament elé, de gyakorlatilag alkalmazásba eddig még nem jutott. Mivel 1929 óta a nemzetközi árucserforgalomban strukturális változások következtek be, a törvény nem felelt meg a mai követelményeknek és éppen ezért akarja a nemzetgazdasági miniszter az 1929. évi törvény korszerű módosítását, amelynek előkészítése folyamatban van.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A kolozsvári „Dermata” Művek Bőr- és Cipőgyárak Rt. 1938. évi mérlegében 80 millió lej részvénytőke és 99,231.173 lej rendes tartalékalap mellett 23,981.162 lej tiszta nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 355 millió 394.181 lej, a bruttó árnyeresége 92,347.950 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A kolozsvári Első Bánáti Cipőgyár Rt. (volt Turul cipőgyár) 1938. évi mérlegében 11,250.000 lej részvénytőke és 2,275.058 lej tartalékalap mellett 1,518.604 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 100,466.065 lej, a bruttó árnyereség 48,696.664 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A kolozsvári „Ursus” Sörgyár Rt. 1938. évi mérlegében 28 millió lej részvénytőke és 1,442.894 lej tartalékalap mellett 556.520 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 72,127.205 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A kolozsvári Ady Harisnyagyár Rt. 1938. évi mérlegében 12,500.000 lej részvénytőke és 5,691.130 lej tartalékalap mellett 866.006 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 25,808.531 lej. A közgyűlést május 6-án tartják meg.

A kolozsvári Aquila Română S. A. 1938. évi mérlegében 8 millió lej részvénytőke és 663.423 lej tartalékalap mellett 865.657 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 23,604.835 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A kolozsvári „Astra Comercială” S. A. 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke és 56.223 lej tartalékalap mellett 197 ezer 883 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 12,046.490 lej. A közgyűlést április 27-én tartják meg. Az április 28-i rendkívüli közgyűlésen határoznak a vállalat felszámolásáról.

A kolozsvári „Familia” Kenyérgyár Rt. 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 2,219.183 lej rendes tartalékalap mellett 673.774 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 9,375.276 lej. A közgyűlést április 30-án tartják meg.

A kolozsvári Szabó Jenő Rt. ezévi rendes közgyűlését április 25-én tartja meg.

A kolozsvári Bognár és Szántó Rt. 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 1,909 lej tartalékalap mellett 8,669 lej nyereséget mutat ki. A közgyűlést április 30-án tartják meg.

A kolozsvári „Lady” Atelier de Tricotaje si de Confecțiuni S. A. 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 78.912 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 2,817.873 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A nagyszebeni „Arecă” S. A. R. harisnyagyár május 3-án közgyűlést tart, amelyen a 15 millió lejes részvénytőkét 25 millió lejre emelik fel.

A kolozsvári „Sun” Fabrica de Scobitori si Cule de Lemn S. A. 1938. évi mérlegében 500.000 lej részvénytőke és 7.500 lej tartalék-

alap mellett 110.112 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 1,514.964 lej. A közgyűlést április 23-án tartják meg.

A Valea Jiului de Sus S.A.R. zsvilvölgyi szénbánya vállalat április 29-én közgyűlést tart, melyen kimondják a felszámolást s felhatalmazást adnak a megválasztandó felszámolóknak, hogy a vállalat vagyonát a fő részvényes „Petrosani” konzernnek adják el. A vállalat 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke mellett 127.830 lej veszteséget mutat ki.

A brassói „Elima” S. A. legutóbbi közgyűlésén az 500.000 lejes részvénytőkét 1 millió lejre emelték fel.

Az aradi Stiaszny József Rt. kaptafagyár április 27-én rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a részvénytőkét felemlik.

A nagyváradai László és Hunyadi Egyesület Gözmalmai Rt. 1938. évi mérlegében 4,500.000 lej részvénytőke mellett 197.303 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 31,438.492 lej. A közgyűlést április 29-én tartják meg.

A dicsőszentmártoni Fabrica de Sticlă Ardeleană S. A. 1938. évi mérlegében 66 millió lej részvénytőke és 2,875.175 lej tartalékalap mellett 350.574 lej nyereségegyenleget mutat ki. A mérleg főösszege 181,663.674 lej. A közgyűlést május 15-én tartják meg.

A nagyszebeni Fabricile de Masini Andrei Rieger S. A. 1938. évi mérlegében 40 millió lej részvénytőke és 2,900.000 lej tartalékalap mellett 1,919.846 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 65,144.624 lej. A közgyűlést május 4-én tartják meg.

A segesvári „Sighisoara” Tesătorie de Mătase S. A. 1938. évi mérlegében 30 millió lej részvénytőke mellett 483.666 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 77,857.671 lej. A közgyűlést április 29-én tartják meg.

A megyesi Uzinele Comunale S. A. 1938. évi mérlegében 20 millió lej részvénytőke és 7,605.970 lej különböző alapok mellett 2,014.580 lej tisztanyereséget mutat ki, amelyből levonásba hozták az előző évekről áthozott 1,716.979 lej veszteséget. A mérleg főösszege 55,074.265 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A brassói „Schmollpasta” S. A. 1938. évi mérlegében 14 millió lej részvénytőke és 881.072 lej tartalékalap mellett 1,187.342 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 35,232.772 lej. A közgyűlést április 23-án tartják meg.

Az aradi Nagy Farkas Rt. 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 700.000 lej tartalékalap mellett 2,404.112 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 26,479.217 lej. A közgyűlést április 30-án tartják meg.

A nagyszebeni Krafft & Drotleff Rt. 10 millió részvénytőke és 30.000 lej tartalékalap mellett 112.461 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 30,690.398 lej.

A nagydisznói Gromen & Co. S. A. 1938. évi mérlegében 10 millió lej részvénytőke és 1,936.105 lej tartalékalap mellett 357.478 lej

TAVASSZAL...

...sokat tartózkodik Ön a szabadban. Bőrének tehát szüksége van egy biológiai krémre. Csak a CANDIDE krém tartalmaz cholesterint ásványanyagokkal összekötve, ami a bőrt táplálja és fiatalítja.

nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 46.536.022 lej.

A nagyszebeni Fabrica Română de Creioane S. A. 1938. évi mérlegében 8 millió lej részvénytőke és 519.970 lej tartalékalap mellett 1,642.510 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 14,359.109 lej.

A temesvári Frații Schlosser Comerțul de Producte Brute S. A. 1938. évi mérlegében 7,500.000 lej részvénytőke és 2,752.276 lej tartalékalap mellett 680.555 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 33,796.530 lej.

A temesvári Prima Industria Textila Timisoareană S. A. 1938. évi mérlegében 6 millió lej részvénytőke és 3,300.000 lej tartalékalap mellett 708.369 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 26,256.729 lej.

Az egeresi Fabrica de Ghips si Uzinele Chimice din Aghires S. A. 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 362.457 lej tartalékalap mellett 422.835 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 14,198.917 lej. A közgyűlést április 29-én tartják meg.

Az aradi Industria Vatelinei S. A. 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke mellett 82.828 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 6,721.538 lej. A közgyűlést április 28-án tartják meg.

A Szováta fürdőt hasznosító „Sovata” A. Balneară 1938. évi mérlegében 3,500.000 lej részvénytőke és 1,268.400 lej tartalékalap mellett 598.718 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 11,916.774 lej, a bruttó jövedelem 3,404.602 lej. A közgyűlést június 24-én tartják meg.

A brassói „Ardeal” S. A. pt. Export de Lemne 1938. évi mérlegében 750.000 lej részvénytőke és 35.000 lej tartalékalap mellett 241.075 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 4,476.241 lej. A közgyűlést április 27-én tartják meg.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52-148.50
font	662.40-672.70
palestina font	663.00-673.40
holland forint	75.14-76.50
svájci frank	31.74-32.20
francia frank	3.78-3.85
marika	40.50-41.00
pengő	25-26
csehkorona (hivatalos)	4.88-4.97

Az exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartották Bucurestiben tegnap délig a következő arányok alakultak ki:

Palesztina font, 30%-os sz.-kvóta	1700-1750
angol font, 30%-os szabadkvóta	1670-1680
angol font, 20%-os kvóta	1400-1450
angol font, 40%-os kvóta	1073-1080
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	1800
dollár, 30%-os szabadkvóta	360-365
svájci frank, 30%-os kvóta	85-86
francia frank, 30%-os sz.-kvóta (kliring)	90
belgas, 15%-os kvóta	61
zloty, 30%-os kvóta	86
svédkorona, 30%-os kvóta	86

m SZ k A kis- beszo

Brüsszel, Gafencu ro a belga táví következő n — Örvény ahol a rom to m a belga és bensőség kellemesen napján tiszt tem ki Öfel nás országai tor és böles lye jóval tu akiknek két jális és hat vetünk s am zalommal és

— Ugyan niszterelnök zetgazdaság barátságos akiket örm legszivélyese hogy ország gében is fel rolnak, ami hogy valóság getlenség és keretében. M a belga-rom bá fognak v szonyt kívár szággal, am bennünket.

— A béke közös erőfesz tet kell lenni delmi cseré az európai ö hetséges, ho kis- és közé

Japán Kelet Angol

Tokió, apr támadják N hogy a táma re is kiterjes mü lap írja, veszi a hely változtatja n kekkel szer Nagy-Britani dást a Távol hívásnak fog A Miyako óhajtt háboru gol kihívásá den az angol irányuló erő nia tovább t salt és Oro olyan helye ki a két hat tannia egyed gok olyan ala het elő a Tá London, ap

Gafencu külügy-miniszter emelkedett szellemű békenyilatkozata Brüsszelben

A kis- és középállamok küldetéséről és berlini benyomásairól beszélt Románia külügyminisztere a belga távirati iroda tudósítójának

Brüsszel, április 22. (Rador.) Grigore Gafencu román külügyminiszter fogadta a belga távirati iroda tudósítóját, akinek a következő nyilatkozatot adta:

— Öröndek, hogy Brüsszelben lehetek, ahol a román nép üdvözlését tolmácsolhatom a belga nemzetnek, amelyhez igen régi és bensőséges emlékek fűznek. Rendkívül kellemesen érintett, hogy már ideérkezésem napján tiszteletteljes hódolatokat fejezhettem ki Öfelsége, a király előtt. Közös vonás országaink között, hogy élükön két bátor és bölcs uralkodó áll, akiknek tekintélye jóval túllépi nemzeti határainkat és akiknek kétségkívül köszönhetjük azt a lojális és határozott békepolitikát, amit követünk s amit mindenütt érdeklődéssel, bizalommal és megértéssel fogadnak.

— Ugyancsak hálás vagyok Pierlot miniszterelnök-külügyminiszter és Sap nemzetgazdasági miniszter uraknak, akik oly barátságos fogadtatásban részesítettek s akiket örömmel biztosíthatam kormányom legszívesebben érzelmei felől. Ugy vélem, hogy országaink, ha Európa két szélső végében is fekszenek, olyan politikát gyakorolnak, ami sok pontban annyira hasonló, hogy valóságos azonosságra jutnak a függetlenség és béke egyazon erőfeszítéseinek keretében. Meg vagyok győződve róla, hogy a belga-román kapcsolatok még szorosabbá fognak válni. Mi szoros gazdasági viszonyt kívánunk fenntartani minden országgal, amelyekhez fontos érdekek fűznek bennünk.

— A béke a népek gazdasági életének közös erőfeszítésein nyugszik, de tekintettel kell lenni termelési szintjükre, kereskedelmi csereforgalmukra és munkájukra. Ez az európai összetartás kötelezettsége. Lehetséges, hogy a közeljövőben az európai kis- és közép nagyságú államoknak fontos

szerepük lesz a béke fenntartásában. Ezekben a zavaros időkben, amikor oly gyakran és igaztalanul beszélnek agresszív és háboruszkodó bekerítésről, amit senki sem kíván, senki sem követ, — ismétlem — az európai kis- és közép nagyságú államok megszervezhetik és gyakorolhatják az egyedül békés bekerítést az Európában összeütköző ellenséges áramlatoknak. Ezen államokra hárulhat a küldetés, hogy formában öntsék azt az európai nyelvet, amiről valaha szó volt és aminek mondattanát nem lehetett befejezni, mint ahogyan nem lehetett még megállapítani az igék összeegyeztetését sem. Ilyen nyelvet ma csak az összes nemzeteknek a háborúval szembeni ellenséges állásfoglalásával lehet kifejezni. Emlékezzenek — fejezte be Gafencu — Vauvenargues szavaira: „Le vice fomenta la guerre et la vertu combat”.

— A mai romboló eszközökkel senki sem fog semmit sem aratni, semmit egy rombadöntött Európa maradványaiból.

Az újságíró ezután Gafencu németországi benyomásairól érdeklődött. A külügyminiszter kiemelte, milyen tökéletes udvariassággal fogadták Berlinben. Azt hiszem — mondotta, — hogy az általam folytatott tárgyalások hozzájárultak a Németország és Románia közti kapcsolatok tisztázásához.

Örömmre szolgál, hogy ez az ut rövidesen Londonba, Párizsba és Rómába vezet, ahol kitűnő államférfiakkal fogok találkozni, akik Románia iránt mindenkor baráti államok politikáját irányítják.

Gafencu leszögezte, hogy ez az egyetlen interjú, amit Bukarestből való elutazása óta adott.

London, április 22. Gafencu Londonból a franciaországi Le Touquetbe utazik, ahol találkozik Tatarescu párizsi román nagykövettel.

Román gazdasági bizottság utazik Németországba

BUURESTI, április 22. A kormány gazdasági bizottsága ma Calinescu miniszterelnök elnöke alatt ülést tartott, amelyen résztvett Marian nemzetgazdasági miniszteriumi államtitkár is.

Este bizottság indult Berlinbe Marian államtitkár vezetésével. A bizottság küldetése a német-román gazdasági egyezményrel van összefüggésben.

Japán kihívásnak tekintené a Távol-Keleten egy angol-orosz megállapodást

Angol sajtóhangok a legutóbbi kínai offenzíva sikereiről

Tokió, április 22. A japán lapok hevesen támadják Nagy-Britannia azon szándékát, hogy a támadáselleni frontot a Távol-Keletre is kiterjessze. Az „Asahi Shimbun” című lap írja, hogy Japán tanulmányozás alá veszi a helyzetet és szűkség esetén megváltoztatja magatartását a kínai brit érdekekkel szemben. Szovjetország és Nagy-Britannia közti bármely együttműködést a Távol-Keleten Japán címére szóló kihívásnak fognak tekinteni.

A Miyako Shimbun szerint Japán nem óhajt háborút, de szembeszáll minden angol kihívással. Arita külügyminiszter minden az angol-japán viszony normalizálására irányuló erőfeszítésére dacára, Nagy-Britannia tovább támogatja Csang-Kaj-Sek marsallt és Oroszországhoz való közeledése olyan helyzetet teremtett, ami nem zárja ki a két hatalom közti háborút. Nagy-Britannia egyedül viseli a felelősséget a dolgok olyan alakulásáért, amely háborút idézhet elő a Távol-Keleten.

London, április 22. A Reuter ügynökség

jelenteli: A legutóbbi kínai offenzíva során a japánok súlyos katonai veszteségeket szenvedtek. Az offenzíva alkalmával bizonyosodott, hogy Csang-Kaj-Sek marsallnak sikerült seregét újjászerveznie és az utóbbi hónapokban elszenvedett megsemmisítő vereségek után a kínai nemzet ismét talpra állott. A kínai expedíció emberéletben, de főleg anyagiakban igen sokba került Japánnak. A japán kormány azt hitte, hogy a hadi kiadásokat, amelyek súlyosan neheztednek a költségvetésre és a lakosság életszínvonalára, most már csökkenthetni fogja és teljes erővel láthat hozzá az elfoglalt területek gazdasági és ipari kiaknázásához. Ebben a műveletben Németország is érdekelve volt, mert különböző nyersanyagok tekintetében jelentős eredményeket várt a kínai hadműveletektől.

Tokió és Berlin azonban csatlakoztak számitásaikban — jelenti a Reuter. — A kínaiak nem engedélyeznek nyugalmat Japánnak, amely így kénytelen újabb hadikiadások árán megvédeni pozícióit.

Ellentétes hírek a Palesztina-kérdés eldöntéséről

Kairó, április 22. Mahmud pasa egyiptomi miniszterelnök, hir szerint, táviratot intézett Ibn Szaud királyhoz, amelyben kijelenti, hogy a Palesztina-kérdés döntő stádiumba jutott és még a jövőhét folyamán végleges megoldást fog nyerni.

Nahum egyiptomi országos főrabbi kihallgatáson jelent meg Mahmud pasa miniszterelnökkel, de nem volt hajlandó

nyilatkozatot tenni a miniszterelnökkel folytatott tanácskozásról.

London, április 22. A fenti kairói jelentéssel ellentétben londoni híradás arról számol be, hogy Malcolm Macdonald gyarmatügyi miniszter kijelentette az alsóházban, mi szerint az angol kormány a Palesztina-kérdésben hozandó végleges döntés elhalasztását mérlegeli.

Megkaphatják az állampolgárságot az állampolgársági listából kimaradtak

A belügyminisztérium rendeletet adott ki az állampolgársági listából kimaradtak összeírására. Május 15-ig jelentkezhetnek összeírásra az érdekeltek

Cluj, április 22. Rendkívül nagy jelentőségű közleményt adott ma ki Kolozsvár város vezetősége. Belügyminiszteri rendelet alapján, a város vezetősége értesíti az összes olyan polgárokat, akik saját hibájukból, vagy önhibájukon kívül, egyszóval bármilyen okból kimaradtak az állampolgársági listákból, hogy egy utolsó alkalmat kaptak jogaik érvényesítésére, azaz állampolgárságuk megszerzésére.

Tekintettel e rendelkezés nagy horderejére és különös tekintettel arra, hogy a közlemény szerint a május hó 15-ig folyó összeírás a legutolsó alkalom az állampolgársági listákból kimaradtak ügyeinek elintézésére, a magunk részéről figyelmébe ajánljuk az érdekelteknek, hogy haladéktalanul tegyenek eleget a közleményben foglaltaknak. Mindenki, aki annakidején a listákból kimaradt, azonnal jelentkezzen összeírásra és tegye le a kért bizonyító okiratokat.

A kolozsvári városi tanács közleményének teljes szövegét az alábbiakban adjuk: Kolozsvár városháza. 13.477—1939.

Közlemény.

Mi, Kolozsvár város polgármestere, a Belügyminisztérium 7247—1939. számú rendelete alapján — közhírré tesszük a következőket:

A város összes olyan lakósa, akik megfelelnek a román állampolgárság elnyeréséről és elvesztéséről szóló 1924. évi törvény 56-ik bekezdésének és ugyanazon törvény végrehajtási utasítása 2-ik bekezdése 1, 2, 3 és 4-ik pontjainak, de akik különböző okokból kimaradtak az állampolgársági listából, felszólítatnak, hogy sürgősen jelentkezzenek összeírásra a városháza 20-as számú termében, a következő igazoló iratokkal:

1. Születési kivonat;
2. Okirat arról, hogy 1918 december elsején a csatolt területek valamelyik községében községi illetőséggel vagy közigazgatási lakhellyel (domiciliu administrativ) rendelkeztek.
3. Bizonyítvány arról, hogy eleget tet-

tek a sorozási törvény kötelezettségeinek.

4. Bizonyítvány arról, hogy nem repatriált és nem optált más idegen állampolgárságra.

5. Bizonyítvány arról, hogy mióta lakik Kolozsvár területén.

Nyomatékosan figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy ne hanyagolják el ezt az összeírást, amely utolsó ízben nyújt alkalmat állampolgárságuk rendkívüli módon való megszerzésére. Az összeírások utolsó határideje 1939 május 15.

Kolozsvár, 1939. április 22-én.

ss. Dr. Bornemisa polgármester. ss. Dr. Pop Victor főjegyző.

Módosították a francia 40 órás munkahétről szóló törvényt

Párizs, április 22. A kormány ma rendelet-törvényt tett közzé a munkaidő tartamának szabályozásáról, módosítva a 40 órás munkahétről szóló törvényt. A nemzeti tevékenységet három szektorra osztják fel: közigazgatási, nemzetvédelemért dolgozó magánipar és nemzetvédelemért dolgozó ipar. A közigazgatásban a munkásoknak hetenként 45 órát kell dolgozniuk, de megtartják a weekendet. A nemzetvédelemmel kapcsolatos magániparban törölték a 40 órán felüli túlórákra megállapított 10 százalékos emelést 45 órá maximumig. A nem nemzetvédelemért dolgozó iparban a túlórákat továbbra is 40-től kezdve számítják, de a fizetésemelésnél nem veszik figyelembe azokat.

Egy másik rendelet törvény 570 milliót tett nyit meg fegyverkezési kiadásokra, egy harmadik dekretum pedig felhatalmazza a hadügyminisztériumot, hogy egymilliórd 341 millió frank pótkiadást irányozzon elő különböző befektetésekre.

Poloskairást

garanciával végez „Polynoa” laboratórium Str. Consiliul Național 3. („Somes” áruház mellett). Telefon 35-01.

DE...
ZAL...
Ön a szabad...
szüksége van...
E krém tartalmaz...
anyagokkal össze...
plálja és fiatalítja...
A mérleg főösszege...
rica Románia de...
mértékében 8 millió...
970 lej tartalékala...
részeget mutat ki. A...
09 lej.
hlosser Comerpu...
1938. évi mérlegében...
és 2.752.276 lej...
555 lej vesztesége...
sszege 33.796.530 lej.
ndustria Textila Ti...
mértékében 6 millió...
000 lej tartalékala...
észeget mutat ki. A...
29 lej.
de Ghips si Uzinel...
A. 1938. évi mér...
nytóke és 362.457 lej...
2.835 lej vesztesége...
sszege 14.198.917 lej...
én tartják meg.
atelinei S. A. 193...
lej részvénytöke me...
mutat ki. A mérle...
A közgyűlést ápr...
znosító „Sovata...
mértékében 3.500.0...
400 lej tartalékala...
észeget mutat ki...
74 lej, a bruttó 3...
A közgyűlést júni...
A. pt. Export de...
ben 750.000 lej rész...
tartalékala mellett...
mutat ki. A mérleg...
A közgyűlést ápr...
zeti Bank...
árnyalmai:
— 141.52—143.58
— 662.40—673.70
— 663.09—673.40
— 75.14—76.30
— 31.74—32.20
— 3.78—3.88
— 40.50—41.60
— 25—
— 4.68—4.70
sz.-kvóta 1700—17...
sz.-kvóta 1670—16...
ta — 1400—14...
ta — 1073—10...
sz.-kvóta 1...
ta — 360...
ta — 85...
sz.-kvóta 9...
— 67...
ta — 86...

SPORT

Ujra kezdte működését a Haggibbor atlétikai szakosztálya

Cluj, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Az Erdélyi Makkabi Szövetség országos érvényű megkeresésére a Haggibbor Sportegyesület vezetősége elhatározta az utóbbi két évben szünetelő atlétikai szakosztályának újból való életre hívását. A szakosztály vezetésével a Haggibbor Mózes Hermannt bízta meg, akit felhatalmaztak arra, hogy megfelelő képzettségű edzőt szerződtessen a zsidó ifjúság nagy tömege számára keretül szolgáló szakosztály szakszerű vezetésére.

Az atlétikai szakosztály ideiglenes vezetősége felhívással fordul a kolozsvári zsidó ifjúsághoz, jelentkezzen a szakosztályban való működésre. Beiratkozni a Haggibbor titkárságánál Iuliu Maniu 2. II. em. esténként 6-8 óráig lehet.

Az atlétikai szakosztály hétfőn este fél nyolc órai kezdettel a Haggibbor helyiségében értekezletet tart, melyre ezúton hívja meg az érdeklődőket, de különösképpen acionista ifjúsági szervezetek vezetőit.

Az atlétikai szakosztály újból való életre hívásával egybeként a Haggibbor szakosztályainak száma tizenegyre emelkedett. A sportolók száma már eléri az ezret. Nem kétséges, tehát, hogy a közgyűlésen választott új elnök, Léb Ödön irányítása mellett a Haggibbor néhány hónap alatt visszahozhatja Erdély zsidó sportéletében a vezetőhelyet.

Az atlétikai szakosztály sporttevékenységét hivatalosan május 2-án kezdi meg.

Mi újság a sportvilágban?

A vívószövetség hivatalos közleményt adott ki, mely szerint az országos vívóbajnokságokat teljes egészében Bucurestiben rendezik meg a következő műsorral és időpontban:

Május 28 (vasárnap) délelőtt 9 órai kezdettel törbajnokság.

Május 28 (vasárnap) este 5 órai kezdettel női törbajnokság.

Május 29 (hétfő) délelőtt 9 órakor kardbajnokság.

Junius 4 (vasárnap) délelőtt 9 órakor párbajtörbajnokság.

A tör- és kardbajnokságokat a Vivó Club helyiségében (B-dul Take Jonescu 33), a párbajtörbajnokságokat a Metropola pályáján (Herestoráru) szabad ég alatt rendezik meg.

A magyar bajnokságban ma az Újpest és a Ferencváros derby kerül előtérre, amely mérkőzés a bajnokságot is eldönti. A műsor a következő: Újpest—Ferencváros, Hungária—Phöbus, Nemzeti—Bocskai, Zugló—Elek-tromos, Kispest—Taxisok, Budapest—SSE, Szolnok—Szeged.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, április 23.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12: Sibiceanu zenekar. 13: Hírek. 13.25: Hanglemezek. 14: Hírek. 14.30: Táncczene. 15.20: Mezőgazdasági szakelőadás. 18: Thomas: Táncczene. 19: Időszerű anyagok. — 19.15: Hanglemezek. Majd: Hírek. Utána kb. 20: A hanglemezek folytatása. 20.40: Grezuca Sándor román dalokat énekel. 21: Flondor: Szent György éjszakája, opera. 22: Hírek. 22.15: Rádiózenekar. Majd kb. 23: Hírek. 23.15—24: Hanglemezek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 13.30: Operaházi zenekar. Majd: Hírek. 15: Hanglemezek. 16.45: Cigányzene. 17: A győri és mosoni Törvényhatósági Daloskerület dalosünnep. 18.50: Újpest—Ferencváros labdarúgómérkőzés. 19.45: Matyózenekar. 21.10: Részletek magyar szerzők operettjeiből. — 22.40: Hírek. 23: Kétségörög műsor. 1.05: Hírek.

Hétfő, április 24.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek. Célirásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 18: Hanglemezek. 19: Időszerű anyag. 19.15: Szórakoztató zene. 20: Felolvasás. 21: Kempf zongora, Kühlenkampff

hegedű, Schmith-Walter énekeslemezei. 22: Hírek. 22.15: Táncczene. 23: Hírek. 23.15: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények. Budapest I. 7.45: Torna, hírek és hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Énekszámok. —

13.30: Hírek. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 18.10: Cigányzene. 19.45: Katonazene. 20.50: Klasszikus előadói est. 21.30: A rádió szalonzene-kara. 22.40: Hírek. 23: Zenés részletek a „Szerelmek” című filmből. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

BZINHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Cyrano de Bergerac

Színházunk nagy művészi szenciációja Rostand világhírű nagy művének, a Cyrano de Bergerac-nak felújítása. Hosszu hónapok gondos előkészületei után, egészen eredeti felfogásban kerül most a közönség elé ez a gyönyörű alkotás.

A Cyrano igazi nagy gyönyörűség mindenki számára. Izgalmas meséje, nagy tömegeinek mozgalmas hullámzása, a jobbnál-jobb szerepek, s nem utolsósorban Abrányi Emilnek az eredetivel egyenértékű remek fordítása és az egykorban művekből összeállított kísértőzene a Cyrano minden színházjáró ember számára feledhetetlen élménnyé avatják.

A Cyrano szerda estig mindennap műsoron van.

Vasárnapi előadások

Három előadás lesz ma, vasárnap. Délután háromkor Zilahy Lajos nagyszerű színműve, a Hazajáró lélek először kerül színre olcsó helyárrakkal. Ágoston szerepét ezen az előadáson mint vendég Senkálzsky

Endre alakítja.

Hat órakor második előadása lesz a Cyranonak, este pedig az évad nagy operett-sikere, az Egy bolond százat csinál van műsoron.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Allástkeresők, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett küldünk. Jellegű levelekre megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

„BRISTOL” 1777 étterem-bodega Cluj, Reg. Ferdinand 37. Az ort. rabbitanác felügyelete alatt. Izletes urj konyha. Mérsékelt árak. Előzékeny kiszolgálás. Abonoma kihordásra is, legolcsóbb napi árban. Mindennemű vásárhelyi felvágott-különlegességek. Naponta friss orda, sajt, stb. olcsó beszerzési forrás.

Mérlegek javítását szakszerűen készítem. Grünwald, Cal. Decebal 23. Telefon 17-41.

Kiadó uccai napos, parkettes, különbejáratu szoba fürdőszobahasználattal. Értekezni Dávid bőrizlet, Piața Mihai Viteazul 39.

Eladnám vagy eleserelném bucuresti uj 3 emeletes házamat évi 250.000 lej jövedelemmel, 11 lakás, 2 üzlettel, kolozsvári, marosvásárhelyi, nagyváradi hasonló értékű és jövedelmű ház ellenében. Cim a kiadóhivatalban.

2.000.000.— lejes belvárosi ingatlanra keresek 350.000 lejes kölcsönt első helyi bekebelezésre. Jelleg: „Belvárosi”.

Szombattartó mechanikai üzemben vagy bármely bizalmi állást garanciával elvállalnék. Kohn. Xenopol 2, szuterén.

Francia nyelvszakos egyetemi hallgatót tanítás ellenében keres koszt-lakást zsidó családnál. Cim a kiadóban.

Szakiskolát végzett 10 éve önálló iparos, ki a fémipar minden ágában tökéletes jártassággal bír, keres egy Palesztinában létesítendő fémárulüzem alapításához megfelelő tőkével rendelkező aktív társat. „Speciális fémcikkek” jellegre a kiadóba.

Rövid-divatúru, textil és konfekció szakmákban több évi prakszissal bíró jómegjelenésű fiatalember állást keres, ügyes kiszolgáló és kiralakrendező. Ajánlatokat továbbít Káhn Sighet, Cosbuc 8.

Gözkemencőt üzemben megtekinthetőt, nagyot, megvételre keres „Familia” kenyérgyár Cluj.

Kiadó üzlethelyiségek: Regele Ferdinand 21 udvarban engro lerakatnak kiválóan alkalmas 20 méter hosszú, 4.30 széles. Regele Ferdinand 23 uccai volt üvegüzlet, nagy pincével. Értekezni: Farkas bőrkereskedőnél.

Keresek délelőtre másfél éves gyermek mellé kisasszonyt. Némétül és románul tudók előnyben. Calea Motilor 17.

Nagyobb, csakis félmillió fölötti tőkével társulnék erdélyi vagy rezáti rentábilis kereskedelmi vagy iparvállalatba, ahol a befektetés biztosítva van. Ajánlatot „Diszkreció” jellegre Löbl Depozit de ziare Arad címre.

LAKASÁT CSAK VALÓDI VERT CSIPKÉBŐL KÉSZÜLT „DER-BESCO” FÜGÖNY, AGY- és ASZTALTERÍTŐ DEKORÁLJA TÖKELETESEN. Kivánt méretben. Allandó mintaterem. Regele Ferdinand 11. emeleten.

Czur Sálom A) jegyzési parcella eladó. Értekezhetni: Ernyőüzemben, Reg. Ferdinand 3.

Intelligens, 30 éves izr. fiatalember, önálló iparos megismerkedne házasság céljából olyan leánnyal, akinek meg van a lehetősége Amerikába vagy gyarmatra kivándorolni. „Boldogság” jellegre a kiadóba.

Keresek azonnalra 2 vagy 3 szobás modern komfortos lakást. „1/4 évi házbér előre” jellegre a kiadóba.

Izr. nő elmenne könnyebb beteget gondozni vagy esetleg háztartásban segídkedne. Vidékre is. Weisz Cluj, Str. Dragalina 29.

Angol, francia tanárnő órákat ad kezdőknek és haladóknak. Cim: Salamon, Fr. David 9. szám.

Simon fordítóirodában fordítások, másolások minden nyelven szakszerűen készülnek. Str. Regina Maria 13. Emelet.

Szépen butorozott uccai szoba, féregmentes, házaspárnak nagyon alkalmas. olcsón kiadó. Mărăsesti 29.

Könyv- és papirkereskedő fiatal, képzett munkaerő, nagyobb tőkével fennálló üzletet átvenne, esetleg társulna. Ajánlatokat „Erdély” jellegre a kiadóba kér.

Rajonképviselőt keresek minden megyeszékhelyre tömegcikk eladásának organizálásához kisebb forgatókövel, nagy kereseti lehetőséggel. Fischer Timisoara III. Str. Doja 3

Jobb zsidó árvalány ajánlokiz ortodox gyermek vagy idősebb urhölgy mellé. Háztartásban is segítkezik. Beszél jiddisül, magyarul, keveset románul és németül. Vidékre is megy. Megkereséseket sziveségből továbbít: Holzhacker Mór Timisoara, Str. Dimritu Sturza 33.

Finomkivitelű ebédlő, teleháló, kombinált rökamfé, modern fotelek eladó. Str. Fr. David 3.

2 szoba, nagy hall komfortos lakás új házban május 1-re kiadó. Str. Calvin 16.

Garantáltan kéklángu petrolgázfűzők Aladdin családmpalerakatban Memorandum. lui 13.

Kiadó központban különbejáratu szép szoba butorral vagy üresen, központi fűtéssel, lifthasználattal. Piața Unirii 7. Deák.

Öt esztendő óta állandóan szenvedtem a gyomor-lajdalmaktól...

székrekedésem volt, állandó fejfájás gyötört, az étvágytalanság miatt nagyon lefogytam. Már egészen kétségbeesem, semmiféle gyógyszer nem segített. Láttam ugyan az újságokban a Gastro-D. hirdetések, de nem volt bizalmam, hiszen már annyit mindent megpróbáltam és minden eredmény nélkül. Azonban egyik barátom, aki 25 éve szenvedett gyomorbajban és a Gastro-D. kurával teljesen kigyógyult, ezen tény engem is arra indított, hogy megkezdjem én is a Gastro-D. kúrát. Három üveg elhasználása után teljesen meggyógyultnak érzem magam kínos gyomorfájdalmaitól és most már én vagyok az, aki barátaimnak, ismerőseimnek szívvel ajánlhatom ezen kitűnő gyógyszert.

Popa István, Bucuresti, Str. Visarion Nr. 1.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett. Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u. 3: Hazajáró lélek. (Senkálzsky Endre fellépésével. Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Cyrano de Bergerac.

Vasárnap este 9: Egy bolond százat csinál. (Nyolcadszor.)

Hétfő 9: Cyrano de Bergerac. (A rendes bérletfolyam helyett péntek délig fenntartja a pénztár.)

Kedd 9: Cyrano de Bergerac. (Negyedszer.)

Szerda 9: Cyrano de Bergerac. (Ötödször.)

Csütörtök 9: Műtét. (Tomcsa Sándor eredeti vigjátéka 3 felvonásban. Az erdélyi Helikon és a színház pályázatán kitüntetett újdonság. Főszereplők: Fényes Alice, Beness Iona, Czopán Flóri, Faludi Márta, Feleői Éva, Rajnai Elli, Nagy István, Tompa Sándor, Kovács György, Mészáros Béla, Bodó György, stb. Rendező: Szabados Árpád. A premierelőlk helyeit szerda délig fenntartja a pénztár.)

Péntek 9: Műtét. (A rendes bérlet helyeit csütörtök délig fenntartja a pénztár.)

Szombat 9: Gyimesi vadírág. (Géczy István népsziműve énekekkel, táncokkal és dalokkal. Teljesen új bemutatásban. Rendező: Gróf László. Vezényel: Stefanidesz József.)

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Jeanette Macdonald és Nelson Eddy a Tavasz szerénád. (Szerelmek) című filmben. Elegáns toalettek! Egy film, amit mindenkinek látni kell! A Metro Goldwyn jubileumi sorozatából. Kedvezményes és szabadjegyek vasárnap érvénytelenek. Számozott helyek. Telefon 37-05.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

A hazáért. Az utóbbi évek egyik legmegrendítőbb filmje, mely a jövő háborújának borzalmaát tárja elénk. Főszerepekben: Errol Flynn, Basil Rathbon. Helyárak: földszint lei 19.— és 25.—, páholy lei 29.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

Különleges premier! A marnel hős. Főszereplők: Raimu, a franciák legnagyobb jellemzője. Adalbert Bassermann, Dello és Aimos. A film előtt a legfrissebb világhíradó.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

Párizsi nászut. Gaal Franci, közkedvelt sztár, mesés vigjátéka. Főszerepekben: Bing Crosby, világhírű amerikai rádióénekes és Everett Horton kiváló kómikus.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

3 film egyszerre: I. Bulu, a fehér tigris-Óriási méretű dzsungelfilm. Colin Tapley és Jayne Regan. Indiánok és megszállhatatlan vadállatokkal. II. Az ördög bábuja. A borzalmak filmje. Lionel Barrymore, Mauren O'Sullivan. III. Híradó.

Hétfőtől: Kettős szenzációs műsor: I. D. buvárhajó. Izgalmas filmcsoda. Pat O'Brien-nel. II. Dick Foran bravuros cow-boy filmje az Ország törvény nélkül. III. Híradó. Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órakor. Helyárak: 12+5 és 19+6 lej.

RIO MOZGO MŰSORAI

A sanghaji szökevény. Főszereplők: Shirley Temple, Alice Faye és Robert Young. II. A legújabb Metro híradó.

Te két

Temesvár, április 22. Másfél évvel ezelőtt József huszonnégy év házat... a határozatlan... rengeteg izgalmas... gában, míg vég... get. Ma már... megtalálta élet... vaszlatokat... vezethet a zsidó

Taucher József... utnak a Preye... dejen még a... fenyegette köz... önálló volt és... ségei békében... nem volt nyug... érvényesíteni... rának. Szakké... ére aránylag... áttá, biztosítot... Másfél évvel... nekültek még... tükben az egye... vintézkedések... alk és így a t... ovábbi nélkül... lgeriba. Ugy... tén belül ott... szpénzzel érl... városba és a... ordult első se... adalmi és gaz... akkoriban m... yezésben. Tau... ott, de egy... zkedett egy... körülményel... éme volt és... ate el is fe... ogy tulajdonk... z a feledé... amig meg... etavidéki... den tája fe... ságok is... tek életbe... árt a gyarm... nek felülvizi... kék a már... pedését, ha... menekülte... é vált az... zolni, hogy... ona menekül... ólitották, ho... francia prot... I.

A munkake... alembert sul... udtott jönni é... nán konzulát... yitották meg... olt némi meg... ott Kairóig. A... gyiptomban... munkákat vál... t. Megkísérle... utazási eng... rését elutas... Végül felcsa... gózsóra. E... igen kétes... tokra sem... zített, léle... stországra.

Hol szá... CARL... Minden viteldij: részére

Állandóan gyomér...

Állandó fejfájás... egészségem kétségbe...

Bucuresti, Isarion Nr. 1. Gyógyszertárak...

DR: ... (Senkálzky) ...

... (A rendes bér...

... (Negyedszer) ...

... (A premierbér...

MUSORA: ... (Egy film, amit ...)

MUSORA: ... (Főszereplők: ...)

MUSORA: ... (A fehér tigris ...)

MUSORA: ... (Pat O'Brien-nel ...)

MUSORA: ... (Shirley ...)

BÁNSÁGI UJ KELET

Bánsági szerkesztőség és kiadóhivatal címe: FRIED MIKSA Timisoara IV. Spl. T. Vladimirescu 24. Telefon 27-10

Temesvári zsidó fiatal-ember útja

két világrészen keresztül — Palesztináig

Temesvár, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Másfél évvel ezelőtt indult utnak Taucher József huszonégy éves temesvári fiatalember, hogy új hazát keressen magának. Az ut irányja határozatlan volt, másfél évig tartott, rengeteg izgalmat és szenvedést rejtett magában, míg végül az Erec kapujánál ért véget. Ma már a történet hőse „beérkezett”, megtalálta életének igazi talaját és keserves tapasztalatok árán megtanulta, hogy merre vezethet a zsidó ifjúság igazi útja.

Az algiri zsidók helyzete
Taucher József másfél évvel ezelőtt indult utnak a Preyer-uccai szülői házból. Annak idején még a közép-európai zsidóságot nem fenyegette közvetlen veszély, Ausztria még önálló volt és a szudetavidék német kisebbségei békében éltek. Tauchernek azonban nem volt nyugta itthon, képességeit akarta érvényesíteni és utiköltséget gyűjtött magának. Szakképzett elektrotechnikus léte ére aránylag jól keresett, de a jövőjét nem látta biztosítottak.

Másfél évvel ezelőtt az emigránsok és menekültek még nem özlönlétek el olyan mértékben az egyes országokat, hogy különleges intézkedéseket léptettek volna életbe ellenük és így a temesvári fiatalember is minden további nélkül beutazhatott Algirba. Ugy értesült, hogy a szakmája kelet felé ott jól elhelyezkedhetik. Kevés pénzzel érkezett meg a francia gyarmati városba és az ottani zsidó intézményekhez fordult első segélyért. Az algiri zsidók társadalmi és gazdasági pozíciója igen kedvező akkoriiban még nem is mérültek ki a segítségében. Taucher nemcsak pénzbeli segínyt kapott, de egy hét múlva már el is helyezkedett egy zsidó villamosági vállalatnál. A körülményekhez képest tekintélyes jövedelmű volt és úgy képzelte, hogy most már végre el is felejtethi néhány hónap alatt, hogy tulajdonképpen csak megtúrt idegen.

Az a feledékenység mindaddig nem volt, amíg meg nem kezdődött az ausztriai és itáliai menekültek özönlése a világ minden tája felé. A múlt év őszén a francia hatóságok is különleges intézkedéseket léptettek életbe a menekültek ellen, majd sor került a gyarmatokon élő külföldiek helyzetének felülvizsgálására is. Algirban megjelentek a már ott tartózkodó emigránsok lepedését, ha igazolni tudták, hogy pótló menekültek. Tauchernek közben érvényesítésre vált az utlevele, azt pedig nem tudta igazolni, hogy politikai okokból kényszerült a menekülésre. A hatóságok tehát felhívták, hogy egy hónapon belül hagyja el francia protektorátus területét.

Lezárt országhatárokon keresztül

A munkakedvvel és bizakodással telt fiatalember sulyos csalódás érte. Hazá nem tudott jönni érvénytelen utlevelel s a román konzulátustól nyert igazoló iratok sem nyitották meg előtte a határt. Szerencsére volt némi megtakarított pénze és evvel eljutott Kairóig. Az ő títka maradt, miként tudott egyiptomban partra jutni. Titokban alkalmi munkákat vállalt és így tengődött heteken át. Megkísérelte az angol követségen, hogy utazási engedélyt kapjon Palesztinába, de kérését elutasították.

Végül felcsapott matrónnak egy teherszálló gőzösre. A hajó rakománya ismeretlen, igen kétes eredetű áru volt és így igazoló iratokra sem volt szüksége. A hajóval megérkezett, lélekölő munka után eljutott Törökországba. Éjjel szállott partra matrótárral.

saival és a legelső lebujaiban megszökött tölük. Konstantinápolyba vetődött, ahol mint hordár és idegenvezető kereste meg a száraz kenyeret.

A török kikötővárosban már sok romániai zsidóval találkozott, akik valamennyien Palesztinába igyekeztek. Taucher egyre nagyobb reménnyel gondolt az ősi földre, amely végül is nyugalmat és életet biztosítana számára. Közben kétségbeesetten bujkált a hatóságok ellenőrzése elől. Állandó idegfeszültségben és félelemben élt, még éjszakai nyugalmát is megzavarta a bujkálás tudata.

Nem bírta sokáig ezt a helyzetet. Alkalmadtán ismét hajóra szegődött, egy görög

tehergőzősön vállalt munkát. Ugy volt, hogy a hajó egy hét múlva Haifában kiköt és ebben reménykedett. Alig indultak azonban utnak, a hajó irányt változtatott és több görög kikötőt keresett fel árukeret. Hat hétig tartott az út. A szokatlanul sulyos munka megviselte a fiatalember szervezetét, beteg lett. A hajó kapitánya Pireusban partra akarta tenni, hogy kórházba szállíttassa. Taucher kétségbeesetten tiltakozott az ellen és minden ereje megfeszítésével dolgozni próbált. Pireusban egy hétig állomásozott a gőzös, ez idő alatt Taucher magához tért. Továbbra is a hajón maradt, majd elindult vele Palesztina felé. Március elején ért a hajó a palesztinai partok közelébe. Tizenhatodikán éjjel Haifa kikötőjén kívül vetett horgonyt, hogy reggel megkezdje a kirakodást. Ezt az alkalmat használta ki Taucher. Az éj sötétjében kiuszott a partra. Néhány dollár volt a zsebében, azzal eljutott Tel-Aviv-ig.

Most már tudta, hogy megszűnt a kálváriája. Szakképzett munkás létére egy hét múlva már állást kapott. A múlt héten írta meg családjának, hogy végre „beérkezett” és nem röjja többé idegen országok útjait...

a közeljövőben újra megkezdhetik a rendszerezés, előadásokat, amelynek hiányát erősen érzi Arad város lakossága, mert Arad ilyen körülmények között lassan, lassan teljesen a vidéki város jellegét ölti magára.

Érdekes vagyonrevíziós per Temesváron

Arad, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Anakidején nagy feltűnést keltett az aradi pénzügyigazgatóságon követték el és amelyből kifolyólag vád alá helyezték özvegy Prokopovits Józsefnét, valamint Miklós Gézát, akik mindketten a pénzügyigazgatóságon teljesítettek szolgálatot. Az ügy harmadik szereplője, Prokopovits József, közvetlenül a visszaélések leleplezése után öngyilkosságot követett el, míg a negyedik szereplő: Kovács József vármegyei tisztviselő külföldre szökött, később azonban elfogták és elítélték. Az igazságügyi hatóságok a visszaélésekben ugy özvegy Prokopovits Józsefnét, mint Miklós Gézát bűnösnek mondották ki és öt-öt esztendei börtönrre ítélték őket.

Az ügyből kifolyólag Miklós Géza vagyonának eredetét, felülvizsgálását rendelték el és ezt a felülvizsgálatot a temesvári tábla mellett működő vagyonellenőrző bizottság végezte. Miklós Gézának Aradon a Marasesti ut 41. szám alatt háza van. Miklós özvegye, Palincas G. Ioan a tábla előtt lefolytatott tárgyalás során azt hangsúlyozta, hogy Miklós Géza ezt a házat törvénytelen uton szerezte és a ház építéséért 71.900 lejt fizetett ki, három éven át törlesztett részletekben, havi fizetésekből, mely 2500 és 3700 lej között váltakozott. Ezenkívül megemlékezett arról, hogy a ház 220 ezer 539 lejes vételárát részben a befolyt bérekből, részben pedig egy másik háznak eladásából fedezte. Ez a régebbi ház Arad Buzsák nevű negyedében volt. Másrészt a ház vételárának fedezéséhez az is hozzájárult, hogy a pénzügyigazgatóságtól prémiumokat, jutalmakat kapott és visszakapta a pénzügyigazgatóságtól az ott elhelyezett biztosítékot. Tisztviselői fizetésekből a ház vételére csak 71.900 lejt fordított, amit három év alatt könnyűszerrel tudott fedezni.

A vagyonellenőrző-bizottság ezt az érvelést elfogadta és a vagyonellenőrzési eljárást lezárta, vagyis arra a következtetésre jutott, hogy Miklós Géza vagyonát törvénytelen uton szerezte.

Temesváron hétfőtől kezdve kell benyújtani a lakásregisztereket

Temesvár, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Mint már jelentettük, a temesvári rendőrség széleskörű intézkedéseket roganatosított a lakásregiszterek létesítéséről szóló törvény szigorú végrehajtására. A regisztereket holnap, hétfőtől kezdve kell benyújtani látta-mozásra a kertüeli rendőrségeken. A benyújtás határidejét még nem szabták meg, de ajánlatos, ha a hazulajdonosok minél előbb eleget tesznek a törvényes kötelezettségeknél és ezáltal elkerülik a rendőrségi hivatalok munkatorlódását is. A regisztereket és könyveket minden dohánytözsdeben korlátlan mennyiségben lehet kapni és így azokat a háztulajdonosok idejében kitölthetik. Az egyes rovatok kitöltését a háztulajdonos a bérleltől kapott közvelel és pontos adatok alapján végzi és saját érdekében teszi, ha igyekszik maga is meggyőződni a bérlel által bementett adatok valódiságáról.

— Kamarazene hangverseny Temesváron. Művészeti szempontból érdekes zenei eseménynek ígérkezik a Faragó-kvartett bemutatkozó hangversenye. A vonosnégyes különlegessége, hogy minden tagja egy család keretébe tartozik: apa és három fia. A primhegedús: Faragó Ernő, akit kitűnő szólistaként már alkalmunk volt megismerni. A hangversenyt egyébként vasárnap, április 23-án délután öt órakor a városi zeneiskolában tartják meg, mely iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Aradon és a megyében mozgalom indult az új italméresi illetékek kivetési módjának megváltoztatására

Arad, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Az új italméresi illetékek, amelyek április elsején léptek életbe, egyes szeszitalok eladásával is foglalkozó kereskedők esetében olyan helyzetet teremtettek, hogy ezek számára a szeszitalok további árusítása nem fizetődik ki. Azokról a belvárosi kereskedőkről van szó, akik főképpen fűszer- és gyarmatáru eladásával foglalkoznak, de egyik kereseti forrásukat a szeszitalok zárt palackokban való eladása képezte.

Ezek a kereskedők értesüléslünk szerint azt akarják kérni, hogy teljesítse a kormány az érdekelteknek azt a régi és ismételtlen is előterjesztett kívánságát, hogy a szeszitalok fogyasztási illetékét ne a kereskedők, illetve italmérek bérösszegének értéke alapján vessék ki, hanem ezzel az illetékek közvetlenül a forgalomba hozott szeszitalokat árgitassák meg. Az április elsején életbelépett rendszer szerint a városi italméresi illetékek a következőképpen alakulnak: tíz ezer lejt terjedő bérérték után 5000 lej (eddig 3500 lej

volt), tízezer fölött huszezerig terjedő bérérték után 7000 lej (eddig 4500 lej volt) huszezer fölött negyvenezerig terjedő bérérték után 9000 (eddig 5000 lej volt). Tény az, hogy azok a kereskedők, akik a szeszitalokat csak zárt palackokban hozzák forgalomba, a fenti illetékek felét fizetik. Ez érdekeltek álláspontja szerint azonban még ez az összeg is túl magas. Így például egy belvárosi kereskedő, akinek bérértéke havazere lejen felül van, tízezer lejt italméresi forgalma lényegesen nagyobb, kevesebb illetéket fizet, mert bérértéke, — külvárosi üzletről lévén szó, — természetesen kisebb. Ezért az érdekeltek azt kérik, hogy szüntessék meg a jelenlegi rendszert és azt az összeget, amelyet az állam a szeszitalok fogyasztási adójaképpen hajt be, közvetlenül a szeszitalokra vessék ki. Ugyanez az álláspontjuk egyébként a falusi korcsmárosoknak is, akik az említett illetéket nem a bérérték, hanem a falu lakosságának létszáma után fizetik és akiknek illetéke április elseje óta szintén emelkedett.

Az új illetékek miatt Aradon is csak 3—4 előadást tartanak a mozik hetenként

Az aradi és kolozsvári mozitulajdonosok országos akciója az illetékek csökkentése érdekében

Arad, április 22. (Az Uj Kelet tud.) Régi szólásmondás, hogy „Arad maradt”. Amíg az ország többi városai jelentős és fokozott fejlődésben vannak keresztül, Arad ugy ipari, mint kereskedelmi téren visszafejldik. Ismételtlen beszámoltunk arról, hogy több jelentős iparvállalat az ország centrumába költözött. Legutóbb több fontos kereskedelmi vállalat is elköltözött Aradról. A gazdasági élet visszafejldése mellett most már a kulturális élet is hanyatlásnak indul. Aradnak már hónapok óta nincs színtársulata, holott az előző években a helyi magyar színtársulat csaknem a teljes évi szeszt játszotta végig. Az 1938—39-es idény alig néhány hetes játék után botránys körülmények között fejeződött be.

Az új látványossági adórendelet következtében, — mint ismeretes — Arad mozijait esténként 2400 lejes átalány illetékek sújtották. Ezt a helyi mozik nem tudják kifizetni, mert nem egyszer fordul elő, hogy egész napi bruttóbevételük nem éri el a 2400 lejt. Az aradi mozitulajdonosok a kolozsvári és több más városbeli mozikokkal közbejártak az illetékes minisztériumnál a sérelmes intézkedés visszavonása érdekében, kérve, hogy Aradot olyan városok csoportjába sorozzák, amelynek napi adóját kisebb kulcszám szerint állapítsák meg. Ez az intervenció azonban egyelőre

nem járt sikerrel. Eppen a napokban érkezett meg a minisztérium átirata, amely az aradi mozitulajdonosok kérését — mint arról beszámoltunk — elutasította. Ezért Aradon az a helyzet állt elő, hogy a közel 80 ezer lakosu város, amelynek az utóbbi időben egyetlen kulturális tömegszórakozásként a mozi számított, most mozi nélkül maradt. Helyesebben aradi mozi az új látványossági adóilleték következtében hetenként csak három-négy napon rendeznek előadásokat mindaddig, amíg ügyük kedvező elintézését nem nyer. A három aradi mozi tulajdonos megpróbálkozott ugyan azzal, hogy az új illeték-differenciát helyáremeléssel pótolja, ez azonban nem vezetett eredményre. A mozi helyáratokat két lejjel felemelték, de a bevételnövellet nem fedezi azt az összeget, amennyivel a látványossági illeték a mozikok kiadását emelte.

Az aradi mozitulajdonosok most a kolozsvári mozitulajdonosokkal együtt újabb közbenjárásra készülnek. Szó van arról, hogy küldöttség keresi fel a pénzügyminisztert, akinek adatokkal kívánják igazolni, hogy a jelenlegi látványossági illetékek mellett nem tarthatnak előadásokat, mert a mozik ilyen körülmények között nemcsak megélhetésüket nem tudják kiszorítani, de formális ráfizetéssel működnek. A mozitulajdonosok remélik, hogy újabb intervenciójuk eredményesebb lesz és már

Hol száll meg TIMISOARAN?

A CARLTON-SAVOY szállókban

a város szívében.

Minden vonatnál autobusz várja, viteldij: 10 lej. Szobaárak utazók részére 98—125 lejig mindennel együtt.

UJ KELET Legújabb hírek

S E M E L E Z E T

Jön! Az álarcos ember T o n t o, az indián Silver

az utóbbi évek legizgalmasabb kalandorfilmje, főszerepekben:

(a REZBÓRÜEK VEZÉRE)

(az ÖRDÖNGÖS LÓ)

Franciaország jegyzékben kérte Angliától az általános hadkötelezettség bevezetését

A Times szerint konfliktus esetén Szovjet-Oroszország aktív támogatásban részesítené Angliát. Lengyelország négyszeres nemet mond a német igényekkel szemben

LONDON, április 22. A Daily Telegraph értesülése szerint a francia kormány sürgető jegyzékben kéri az angol külügyi hivatalt, hogy Anglia az önkéntes katonai szolgálat helyett vezesse be az általános hadkötelezettséget. A kérés állítólag mély benyomást tett Chamberlain miniszterelnökre. Ugyancsak a Daily Telegraph and Morningpost jelenti a következőket: Az angol hadsereg létszámának gyarapodása az önkéntes toborzás révén igen gyors ütemben ment végbe, Chamberlain miniszterelnök elhatározta, hogy a legközelebbi minisztertanácsi ülésen tegyék vizsgálat tárgyává a kérdést. Angol katonai körökben úgy vélik, hogy a 18-20 éves ifjak toborzása folytán lehetővé válik egy körülbelül 500.000 lelket számláló fiatalokból álló hadsereg előkészítése és kiképzése.

A szovjet „aktív” rokonszenv Anglia iránt

A ma reggeli angol lapok szerint a békearcvonal kialakítása érdekében folytatott diplomáciai tárgyalások kedvezően folynak. A Times tudni véli, hogy a brit kormány Oroszországról „aktív” rokonszenvet élvezne abban az esetben, ha ellenségeskedések törnének ki. Törökországgal a tárgyalások kielégítő mederben haladnak. Amíg a végső veszély el nem háruult, Anglia semmit sem fog tudni néheznek vagy drágának tekinteni katonai előkészületeinek és azon országokkal való megállapodásainak siettetésére, amelyek készek vele közös ügynek tekinteni a civilizáció megvédését.

Hallgatás Moszkvában

Moszkva, április 22. Maiski londoni szovjet nagykövet tegnap Moszkvába érkezett, hogy az angol fővárosban folyó angol-szovjet tárgyalások menetéről tájékoztassa kormányát. Valószínű, hogy Maiski rövid tartózkodás után visszatér Londonba. Szovjetkörök továbbra is hallgatásba burkolóznak a londoni tárgyalásokkal kapcsolatban. Úgy vélik, hogy bármilyen kommentár korai és célszerűtlen volna egy olyan komplikált és komoly kérdésben, amelyről pillanatnyilag az angol és a szovjet kormányok tárgyalnak.

Moszkva a Távol-Keletre is ki akarja terjeszteni a segítségnyújtást

Párizs, április 22. A francia kormány behatárolt vizsgálat tárgyává tette az angol-francia javaslatra Moszkva által tett ellenjavaslatot. A megbeszélések, amelyeket Daladier ma Bonnet-vel és Phipps párizsi angol nagykövettel folytatott, ugyancsak a szovjet javaslat körül forognak. A Matin értesülése szerint Moszkva ellenjavaslatát messze túlérték az eddig megvont segítségnyújtási kereteket. A szovjetkormány, amely ma is a genfi egység alapján áll, ki akarja szélesíteni a segítségnyújtási kereteket és ragaszkodik ahhoz, hogy a segítségkötelezettséget ne korlátozzák Európára, holott Franciaország a francia-orosz szövetség megkötésekor cselekvési szabadságot biztosított magának a Távol-Keleten.

Az Ordre tudni véli, hogy Moszkva angol szövetség megkötését javasolja. Ugyancsak tudni véli a lap, hogy Hitler beszéde után Chamberlain be fogja jelenteni hogy London, Párizs és Moszkva között előzetes egyezmény jött létre, amely angol-francia-szovjet egyezmény megkötéséhez vezethet. E szövetségbe bevonnák az Egyesült Államokat is. Hír szerint Lengyelország és Románia nem vennének részt az erre irányuló tanácskozásokon.

Párizs, április 22. A hivatalos lapban ma megjelent törvényrendelet közli egyik felhatalmazza a tengerészeti minisztériumot, hogy a törvények és az előző dekrétumok ál-

tal engedélyezett hajókon kívül 12.140 tonnát képviselő segélyhadihajókat építtessen, vagy vásároljon, még pedig 18 gyors vezérhajót, 12 hajót és egy műhelyhajót.

A francia kormány által hozott gazdasági és pénzügyi jellegű dekrétumok előírják, hogy a nemzetvédelmi célokat szolgáló üzemek jövedelme nem haladhatja meg a 10 százalékot.

Belgium és Irország

Brüsszel, április 22. A belga kormány tör-

Négyszeres lengyel „nem!”

Varsó, április 22. Jólértesült körök a külföldi sajtóban elterjedt hírekre válaszképpen ismételtel kijelentik, hogy az utóbbi napok során Varsóban semmilyen német-lengyel tárgyalás nem volt folyamatban. Von Moltke varsói német követ még nem vette át ismét állomáshelyét, míg Lipszki berlini lengyel követ nem kért kihallgatást a Wilhelmstrassen.

A Warsawszki Dzienniks Narodovi című jobboldali lap mai számában a Lengyelországgal szemben emelt német követelések-

vénytervezetet készít elő, amely pénzügyekben, valamint nemzetvédelmi ügyekben teljes hatalommal ruhazza fel a kabinetet, különös tekintettel a légvédelemre. A kormány felhatalmazást kap arra, hogy a közrend védelmére megtegye az összes intézkedéseket.

Dublin, április 22. Az ir szabad állam kormányára közlebről tizezer önkéntes toborzásra irányuló kampányt indít be, hogy növelje Irország területének védelmét biztosító egységeket.

Átszervezték a cseh kormányt

Prága, április 22. Az United Press a cseh kormány átszervezéséről számol be. Beran eddigi miniszterelnök távozik helyéről, aki-nek hivatalát dr. Havelka főtörvényszéki elnök veszi át. A külügyminisztérium megszűnik, Shvalkovszki külügyminiszter cseh követségi minőségben Berlinbe utazik. A többi

miniszteri tárcát a következőképpen osztották el: Népjóléti miniszter dr. Kubista, népművelésügyi miniszter dr. Sedlacek, belügyminiszter dr. Zacha, igazságügyminiszter Kzin, kereskedelmi miniszter Szadek, pénzügyminiszter Kalfus és földművelésügyi miniszter Feierabend.

Az angol kormány Mussolinihez intézett üzenete a „végső következményekre” figyelmeztet

A kisállamok válaszolnak a Hitler által hozzájuk intézett körkérdésre

London, április 22. A „Times” jelenti, hogy lord Perth római angol nagykövet a Mussolinéi tett bucsulátogatása során átadta az angol kormányának a Ducehoz intézett üzenetét is. A lap megjegyzi a következőket:

Az üzenet szövege nem ismeretes. Valószínűnek tűnik, hogy az angol követ figyelmeztette Mussolinéit a Chamberlain és Halifax által legutóbb az angol-olasz szerződés-kapcsolatban a parlamentben tett kijelentések végső konzekvenciáira.

Hága, április 22. A holland távirati iroda jelenti: Roosevelt rádiószózatát következében a német kormány számos, más kormányokhoz hasonlóan kérdést intézett a holland kormányhoz. Ezek a kérdések a következők: 1. Vajjon a holland kormány többé, vagy kevésbé kihívta-e Roosevelt elnök szövegét? 2. Tudomása volt-e előzőleg erről a szövegről? 3. A holland kormány fenyegetve érzi-e magát?

A külföldi ügynökségek által a holland kormány válaszával kapcsolatosan lánsszított hírekkel szemben leszögezik, hogy a holland kormány tagadó választ adott a felsemelt három kérdésre. A harmadik kérdésre adott válaszhhoz hozzátették, hogy európai háboru esetén Hollandiának készen kell állania minden eshetőséggel szemben.

Bern, április 22. A Havas távirati iroda jelenti: A Roosevelt rádiószózatával kapcsolatban a német kormány által feltett kérdésekre a svájci kormány a következő választ adta.

1. A szövetségi tanácsnak nem volt tudomása Roosevelt elnöknek azon szándékáról, hogy békeszózatot intéz az olasz és a német kormányokhoz. 2. A szövetségi kormány bizik Svájc semlegességének tiszteletben tartásában, amelyet a konföderáció hadserege segítségével meg fog védeni és amelyet ugy Németország, mint a többi szomszédos országok kifejezetten elismertek.

Kaunasz, április 22. A Reuter távirati iroda jelenti: A német kormány kérdéseire a litván kormány válaszul hivatkozott a március 22-ikén megkötött egyezmény 4. szakaszára, amely Memel Németországhoz való visszacsatolásáról rendelkezik és amelyben Németország ígéretet tett arra, hogy nem alkalmaz erőszakot Litvániával szemben.

A belga válasz Brüsszel, április 22. Külöw gróf brüsszeli német nagykövet Roosevelt békeszózatával kapcsolatosan kérdést intézett a belga kormányhoz, amelyre a következő választ adta: — Belgium nem érzi fenyegetve magát, mert bizik az Anglia, Franciaország és Németország által önként adott kezességükben.

van és mert Lengyelországnak történelmi joga van ehhez a városhoz, valamint mert Danzig a Pomerániát védő első lövészárkos képviseli. Lengyelország nem mond azért is, mert egy Pomeránián keresztül vezetett autószeráda Németország itteni uralmának első etapját jelentené és mert megszüldés taná a birodalom stratégiai pozícióját Kelet, Poroszországban, amely egyébként is veszedelmet jelent Lengyelország számára. Végül pedig német mond azért, mert ismerve Németországnak keleteurópai tervét, amely arra irányul, hogy Lengyelországot bekerítve, vazallus országgá tegye. Lengyelország éppen ezért nem járulhat hozzá a terv készítéséhez, résztilvitelének megkönnyítéséhez sem Danzig visszaadásával, sem pedig a Pomeránián keresztül vezetett autószeráda felállításával.

Meglehetősen nyugtalanító az a hír, amelyeket a német távirati iroda nap-nap után küld világgá a lengyelországi német kétségséget erő sérelmekről. Az újabb DNB távirat a következőket jelenti: Pénteken éjjel a lengyel ifjusági liga tagjai vagy más lengyel elemek németellenes tüntetéseket rendeztek Nyugat-Szilézia iparvidékén. Antonienpütteleben több tüntető járta be az utcákat és a német lakóházak előtt lármát csapott. Több német járó-kelőt megtámadtak és bántalmaztak. Hasonló incidensek jártak le Schwientochlowitzban és Kattowitz néhány városnegyedében, ahol sok német lakost támadtak és sebesítettek meg lengyel tüntetők. Incidensek voltak Bogenschützben, Zalenzenben és Dombon. A „Nyugati őrség” lengyel szervezet németellenes hadjárata kezd eredményessé válni. A helyzet napról-napra súlyosbodik. A lengyel hatóságok által foganatosított biztonsági intézkedések elégtelenek.

Anglia elismeri Albánia bekebelezését

PARIZS, április 22. A Matin úgy érti, hogy Anglia elismeri Albániának Olaszország által történt bekebelezését. Hír szerinti, az új római angol követ megbízó levele már ilyen értelemben szövegezik meg.

Wohltat dr. a román-német gazdasági egyezményről

Berlin, április 22. A „Berliner Börsenzeitung” és a „Kölnischer Zeitung” cikkek közölnék, amelyet Wohltat miniszterium igazgató, a román-német gazdasági egyezményt megkötő küldöttség vezetője irt. A cikk többek között a következőket mondja:

„Ha röviden jellemezni akarjuk a román-német kereskedelmi kapcsolatokat irányát és értékét, azt mondhatnók: Németország Romániában egy áruban és tapasztalatban felhalmozott nagy tőkét, tehát munkát exportál és mezőgazdasági termékeket importál Románia Németországba talajának gazdaságait szállítja és munkát importál. Ezek a cserelhetőségek, amelyek kölcsönösen kompenzálódnak, ideális alapját képezik a román-német kereskedelmi szerződésnek. Az egyezmény építő kifejezése a tekintély-felfogásnak és akaratnak, amely mindkét országot vezet, valamint annak a kölcsönös óhajnak, hogy békésen együttműködjenek a közjóért. Ezen egyezmény sikere meg fogja győzni a világot arról, hogy a Németország által Délkeleteurópában megnyitott új utak nem pillanatnyi, ideiglenes megoldások, hanem pozitív közreműködést jelentenek a népek haladásában és jólétében.”

Legújabb sporthírek

Ripensia-FC Rapid 2:1 (1:1). Nemzeti Bajnoki szombaton délután Bucurestiben.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. Nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 18-60.

BUN DE IMPRIMAT

10. Telefon: Havonta 110, 5vire 600, eg. félévre 12, Hirdetések d. „UJ KELET” banati zsidó ja. Cikkeink forrás megjel.

Cha

Gafencu londoni

Gafencu londoni kat írja a „T” külügyminiszter. „Grigore Gafencu” az összes német és baráti egyetemes melletti Románia külpolitikájában. A berlini hírek szerint és Románia társaság bizalmas variasság leghasznos a két együttműködés. Románia külső tartózkodó a Lipót királyt miniszterelnök miniszterrel való kimélyítse a meit és a gazdag nagymértékű ország között. Gafencu ma érkezik, ahol középpontjában miniszter. Gafencu programja a Halifax-szal való egyezményre György Buckingham-park meghívást is. Az angol-román baráti kapcsolatok szaka nyitást, amelyet örököse váltott. Az emlékeztető kalommal mondd, amelyet a Guil-hallban, tánsai előtt fejték és az angol kimélyítésének rizontokat nyitottak. Azóta beszétek ki az új szöveget és azt a Nagy-Britannia. Az angol módon és saját utóbbi garanciákkal az angol Románia külpolitikáját, amelyek Bucurestben élnek. A civilizációval együttműködés nemzetet áthat, külügyminiszter áruván ezáltal közt a népet megszilárdítás.